

100 let

českobudějovické nemocnice

100 LET
ČESKOBUDĚJOVICKÉ
NEMOCNICE
1914–2014

DĚKUJI VÁM VŠEM

Českobudějovická nemocnice slaví sté výročí svého založení. Nebudu hodnotit dějiny, ale raději rovnou poděkuji. Děkuji za to, že jste tu. A navíc v plné kondici. Děkuji nejen vedení nemocnice, ale především lékařům, sestřám a dalšímu zdravotnickému personálu za péči o nás všechny.

Všichni víme, že české zdravotnictví prošlo a prochází kvůli podfinancování v posledních letech značnou krizí. Děkuji tedy Vám všem, kteří tyto problémy nesete přímo a často velmi citelně, na svých bedrech. Přes všechny těžkosti se snažíte poskytovat svým pacientům maximální pozornost a péči.

Ne vždy a za všech okolností mohou být všichni spokojeni. Jsme jen lidé. I zdravotníci jsou jen lidé. Také je tíží každodenní starosti. Proto děkuji pacientům za trpělivost. V otázce zdraví a lékařské péče jsme všichni na jedné lodi a podle toho bychom se měli chovat.

Českobudějovická nemocnice hospodaří přes obrovské problémy ve financování českého zdravotnictví mimořádně dobře. Bohužel za cenu řady škrtů a úspor. Přesto se nemocnici podařilo v posledních šesti letech investovat do svého rozvoje více než 1,1 miliardy korun. Cílem největšího zdravotnického zařízení v Jihočeském kraji, které je, a i do budoucna nesporně bude, centrem vysoce specializované medicínské péče v regionu, zůstává zachování, rozvoj a dostupnost špičkové medicíny na jihu Čech.

Příkladem mohou být zdejší kardiocentrum, traumacentrum, onkocentrum, perinatologické centrum a další pracoviště, jejichž spádová oblast zasahuje i sousední regiony. Západní, střední Čechy a Vysočinu. Kvalita těchto odborných center přitom dlouhodobě dosahuje srovnání nejen s podobnými evropskými, ale i celosvětově uznávanými pracovišti.

Mottem nemocnice je: „Na prvním místě je pacient.“ Já doplňuji: Na prvním místě je zdraví nás všech bez výjimky. Hippokrates ve své přísaze uvedl: „Lékařské úkony budu konat v zájmu a ve prospěch nemocného, dle svých schopností a svého úsudku. Vystříhám se všeho, co by bylo ke škodě a co by nebylo správné.“ Věřím, že i my všichni ostatní, včetně nás zřizovatelů nemocnice, se vystříháme všeho, co by bylo ke škodě a co by nebylo správné.

Do druhého století existence přeji českobudějovické nemocnici a nám všem spolu s ní hlavně hodně zdraví.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J. Zimola'.

Mgr. Jiří Zimola, hejtman Jihočeského kraje

SLOVO ÚVODEM

Slavíme sto let existence českobudějovické nemocnice. V této souvislosti mám jediné přání. Aby se nadále za aktivního přičinění nás všech mohlo toto centrální medicínské pracoviště na jihu Čech dále rozvíjet.

Za sto let se tehdejší nově otevřená nemocnice změnila k nepoznání. U původní budovy vyrostl moderní plně vybavený areál poskytující zdravotní služby desítkám tisíc lidí na úrovni současných požadavků.

Trendy v rozvoji medicínského poznání, nových přístrojových technologií a léčebných metod, se řítí obrovským tempem vpřed. Mohl bych lehce zhodnotit uplynulých sto let. V prognózách budoucnosti si ale netroufám ani na desetileté odhady. A to nejen díky už zmíněnému pokroku ve všech oborech medicíny, ale i kvůli tomu, že jsme všichni svědky problémů ve financování českého zdravotnictví. Ty snad nebudou trvat věčně. Zůstávám optimistou. Věřím, že tak, jak se daří léčit dříve nevléčitelné nemoci, se podaří vyléčit i choroby organizace a řízení moderního českého zdravotnictví.

Naše nemocnice, která disponuje celou řadou akreditovaných specializovaných center, jež patří mezi nejlepší v České republice a jistě i v Evropě, kladе zásadní důraz na investice do technologického vybavení a zvyšování odbornosti lékařů. Jsme si ale dobře vědomi i toho, že kromě vysoké profesní úrovně zdravotnického personálu potřebují hospitalizovaní příjemné prostředí a citlivý a chápající personál nemocnice. I klid duše a pohoda léčí. Naší snahou je proto zlepšovat celé prostředí nemocnice. To, mimo jiné, vyžaduje i nutné stavební investice. Chceme, aby se u nás cítili všichni co nejlépe.

V uplynulých šesti letech jsme investovali do našeho rozvoje přes 1,1 miliardy korun. Dle finančních možností a se zapojením evropských dotací chceme tímto směrem pokračovat. Součástí modernizačních projektů je výstavba nových pavilonů, například porodnicko-neonatologického oddělení, ale i modernizace budov.

Dnes je nemocnice rozdělena do dvou areálů. Cílem je sjednocení všech oddělení a pracovišť na jedno místo – do horního areálu. To výrazně zvýší komfort pobytu pacientů u nás. Realizace dokončení tohoto záměru se samozřejmě bude pohybovat v řádu několika let. Jsem přesvědčen, že zdravá Nemocnice České Budějovice, a.s. této mety dosáhne.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Shon'.

MUDr. Břetislav Shon, předseda představenstva
Nemocnice České Budějovice, a.s.

OHLÉDNUTÍ ZA DĚJINAMI ČESKOBUDĚJOVICKÉ NEMOCNICE

4. března 2014 si připomínáme 100 let českobudějovické nemocnice. Na den přesně, ale v roce 1914 byla totiž slavnostně vysvěcena novostavba rozsáhlé budovy na samotném konci tehdejší Schwarzenbergovy ulice na Lineckém předměstí, aby sloužila nemocným. Od ní se odvíjí přímá dějinná linie Nemocnice České Budějovice, a.s., ústící do podoby současných dvou areálů po obou stranách dnešní ulice Boženy Němcové.

V současnosti je tato budova s označením „A“ sice na nemocničním pozemku, avšak vně tzv. Horního areálu. Od roku 2007 je prázdná a čeká na své nové využití. Zřejmě již mimo moderní zdravotnictví s jeho nároky na interiéry budov, jež nejstarší stavba nemůže bez obrovských investic splnit. Tato krásná, velkorysá stavba nicméně nebyla první nemocnicí v jihočeské metropoli.

Před její výstavbou leželi pacienti v nemocnici na Senovážném náměstí, a ještě dříve na dalších místech, které obyvatelé Českých Budějovic využívali ke své léčbě od středověku. Tehdejší špitály plnily funkci nejen nemocnic, ale také azylových domů, domovů důchodců, ústavů pro tělesně postižené, psychiatrických léčen...

Prvním takovým zařízením byl dnes již zaniklý **špitál s kostelem svatého Václava** na okraji dnešní Krajinské ulice, založený kolem roku 1300 zdejším sladovníkem Zachariášem Herbordem a v následujících letech podporovaný odkazy dalších měšťanů. Špitál podpořil 22. 5. 1327 také Jan Lucemburský berními úlevami. Královská kancelář Jana Lucemburského a jeho syna Karla IV. se špitálu s kostelem věnovala i následně, kdy po úmrtí jeho zakladatele špitál dále ekonomicky podporovala a dbala na jeho řádné vedení jmenováním rektorů, především z řad kněží. Zařízení podporovali od 14. století odkazy a dary také samotní obyvatelé města, přispívající do chudinského fondu. Sem putovala rovněž část výnosů z hospodaření města. Chudinský fond sloužil nepřetržitě Budějovickým až do 20. století!

Po třech staletích, kdy svatováclavský špitál hojil ve svých zdech následky válečných konfliktů, mimo jiné husitských tažení a třicetileté války, lehl 24. 7. 1641 popelem.

Požár města v roce 1641 podle Daniela Wusseina.

Byl to ranhojič Johann Filip Haller, který způsobil vůbec největší katastrofu v dějinách města. V bytě, který si pronajal poblíž Masných krámů, připravoval tak nešťastně rtuťovou mast na průstřel paže žoldáka Vincenta de Scamp, že na otevřeném ohništi vzplála. Modrozelený plamen, který vyšlehl z komína, rozšířil vítr do ulic kolem dokola. V letním žáru hořely šindelové a doškové střechy jedna za druhou. Na konci bylo pět lidských obětí a spáleniště od kostela svaté Anny (dnešního sídla Jihočeské komorní filharmonie) až ke Krajinské ulici, kdy nezůstal ušetřen ani chrám svatého Mikuláše, ani krov kostela svatého Václava s přilehlým špitálem. Viník, který v Českých Budějovicích nežil ještě ani celý rok, na nic nečekal a druhý den prchl s rodinou do Vídně. Prý si sebou nestačil vzít ani své lékařské nástroje. Mimochodem rok poté žádala jeho žena po Českých Budějovicích peníze jako náhradu za újmu, kterou rodina

kvůli požáru utrpěla. Jak na tuto drzost měšťané reagovali, se bohužel nedochovalo.

Špitál s poškozeným kostelem se podařilo obnovit a v následujícím, osmnáctém století rozšířit.

Z roku 1710 se zachoval popis špitálu: „Bylo tam umístěno 16 postelí... Uprostřed visela lampa, jež po celou noc hořela. Z ložnic se šlo do velké a světlé obytné místnosti, kde se chovanci zdržovali během dne a pro zkrácení dlouhé chvíle se zabývali ruční prací, jako dráním perí, předením, šitím a pletením. Uprostřed byly tři velké stoly, kde se jedlo. Protože jídlo se podávalo jen jednou denně, v 10 hodin ráno, byly u stolu zásuvky, kam si každý mohl uložit část jídla, jež mu dopoledne zbyla, aby měl večeri. V obytné místnosti se hodně topilo, v zimě nepřetržitě, a teplo se pouštělo do ložnice. Malá přilehlá místnost sloužila jako obydlí pro chovance, kteří duševně onemocněli. Vedle byly umístěny záchody, komora na dříví, místnost pro hospodářské náčiní, dále stáje pro 18–20 kusů dobytka, místnost na krmivo, prádelna a obydlí pro šafáře a čeledě.“ Velmi se dbalo na plnění náboženských povinností chovanců. Z pozdějších let 18. století se dochoval i jídelníček: třikrát do týdne byla masová polévka, hrách a hovězí maso. Třikrát to byla mléčná polévka a moučné jídlo. V postní pátek byl jen litr mléka. Kromě toho dostávali chovanci na týden sedmikilový bochník chleba. Přilepšená je čekala o svátcích.¹

Tento špitál byl zrušen až v roce 1796. Chovanci se rozešli do soukromých domů, kde je chudinský fond podporoval denním příspěvkem ve výši deseti krejcarů. Někteří snad našli útočiště hned naproti, kde již devět let provozovaly další špitál jeptišky. Z nejstaršího městského zdravotnického zařízení se stala kasárna, kostel byl odsvěcený a půl století sloužil jako barvírna. V polovině 19. století byla zchátralá budova zbořena a na jejím místě vznikla později Městská spořitelna.

Protože byl svatováclavský kostel v intravilánu města, nehodil se příliš pro nakažené morem. Ti nacházeli od roku 1515 péči daleko od městských hradeb, v morovém špitálu s kostelem Nejsvětější Trojice na stávající Pražské třídě, který zřejmě nahradil starší stavbu. K rozhodnutí postavit dnes cennou gotickou památku, známou pod názvy Trojice či Špitálek, přivedla město morová epidemie, která v roce 1495 údajně zkosila stovky obyvatel. Další mor postihl Budějovice pouhých šest let po dokončení svatotrojického špitálku. Už tehdy jeho kapacita

Barokní podoba morového špitálu z 18. století.

návalu nemocných nestačila. Rozšíření však doznal tento špitál až v letech 1736–1779. V 19. století ztratil areál na významu jako zdravotnické zařízení a postupně se měnil na chudobinec ve správě Společnosti Dcer křesťanské lásky sv. Vincence z Paula, jenž zanikl těsně po roce 1951. Poté v něm vznikly malometrážní byty pro seniory. V roce 1977 přešel pod správu Krajského střediska státní památkové péče a ochrany přírody, které se zasloužilo o jeho renovaci. Od roku 1996 v objektu bydlí salesiáni.

Po zrušení špitálu u svatého Václava se lidé uchylovali do protější budovy na rohu dnešních ulic Krajinská a Hradební. Díky daru Josefa Stiftera získaly františkánky budovu se zahradou, kterou od roku 1787 provozovaly jako špitál, spojený dle tehdejšího obyčeje s chudobincem. Zařízení opět finančně podporovalo město, které se ještě tentýž rok ujalo správy zařízení kvůli odchodu jeptišek v souvislosti s rušením klášterů Josefem II. Dům byl sice několikrát částečně rozšířen přístavbami, ale se stoupajícími nároky na zdravotní péči přestával na začátku 19. století vyhovovat.

O výstavbě nové nemocnice začali radní uvažovat od roku 1812. Osm let poté byla se všemi úředními náležitostmi odsouhlasena výstavba nové nemocnice s chudobincem. Zřejmě by se tak nemohlo stát, nebýt velkorysého odkazu českobudějovického biskupa Johanna Prokopa hraběte Schaaffgotscheho, který věnoval na koupi parcely a projekt přes tři tisíce zlatých.

Po dvouleté přípravě, kdy proběhla demolice starší zástavby a pozemek na břehu Mlýnské stoky na Senovážném náměstí zpevnily dubové piloty, byl 21. 5. 1827 položen základní kámen. Stavba podle návrhu stavitele Josefa Bednaříka a zednického mistra Markuse Hofera trvala necelé tři roky. Kromě peněz z dědictví po biskupu Schaaffgotschem se financování ujalo město.

Jak „Bürgerliches Armen-Kranken und Arbeitshaus“ (v doslovném překladu „Městský chudinsko-nemocniční a pracovní dům“) při kolaudaci 4. 10. 1829 vypadal? V přízemí byl byt správce, sklad a kuchyně. V prvním patře jeden pokoj pro nemocné, mužská a ženská pracovna a dvě další místnosti s možností vytápění. Další čtyři pokoje pro choré byly společně s bytem ošetřovatelek ve druhém patře. V přístavku byla márnice a u Mlýnské stoky navíc dřevěná kůlna.

Město poté vydražilo 7. 10. 1829 původní špitál na rohu Krajinské a Hradební ulice a utržené peníze investovalo do nového zařízení.

Pro nemocnici nastaly všední dny, kdy se na léčbě nemocných pod kuratelou dozorcí rady, složené z občanů města, duchovních a městského fyzikuse a ranhojiče podíleli lékaři společně s bormejkami. Od roku 1859 sloužil areál výhradně zdravotnictví.

Z občanské městské nemocnice se stala rozhodnutím Ministerstva vnitra všeobecná veřejná nemocnice se vším, co k tomu statutu náleželo. Do deseti let od této změny došlo k dalším dvěma přístavbám. V sedmdesátých letech 19. století bylo v nemocnici k dispozici již 80 lůžek a pracovalo tu sedm lékařů. Avšak město se rozvíjelo takovým tempem, že nemocnice přestávala stačit. Navíc v celých spádových jižních Čechách to byla jediná veřejná nemocnice. Na začátku roku 1881, tedy pouhé půlstoletí od kolaudace novostavby, radní začali jednat o stavbě jiné nemocnice, odpovídající době.

*Jan Prokop
hrabě Schaaffgotsche
(1785–1813)*

*Areál českobudějovické nemocnice
na Senovážném náměstí na dobové pohlednici.*

*Českobudějovická nemocnice na Senovážném náměstí
dosloužila v roce 1914, kdy byla v létě stržena.
Na jejím místě vznikla hlavní pošta.*

*Pohled na Šmídovnu z Pražské třídy.
Jednopatrová budova infekční nemocnice však
byla skryta ve dvorním traktu, s okny k Vltavě.*

Problémem však byly peníze. Kolem roku 1886 tak byl alespoň v tzv. Šmídovně na Pražské třídě, v místech proti IGY, zřízen pomocný špitál, či spíše infekční oddělení, mimo jiné pro hospitalizaci osob s dermatologicko venerologickými chorobami. Toto zařízení se střetávalo se zásadní nevolí okolních obyvatel, kterým vadily hospitalizované ženy lehkých mravů, které se vystavovaly v oknech.

Zásadní rozhodnutí stavět padlo 20. 2. 1906 na zasedání městského zastupitelstva. Po schválení okresními zastupiteli se na jaře roku 1906 začalo s vytypováním pozemků pro uvažovanou nemocnici s kapacitou 150 lůžek, na kterou město a okres přislíbily dát půl milionu rakouských korun. Za rok a půl začal výkup pozemků, které měly být na vyvýšeném místě, s dostatkem slunce, bez potíží zásobené vodou, v klidné zóně a v neposlední řadě s možností dalšího rozšiřování nemocničního areálu. To splňovala lokalita na Lineckém předměstí na samotném konci tehdejší Schwarzenbergovy ulice (dnešní Boženy Němcové).

Konkurz na projekt vyhrál 9. 6. 1911 stavitel Josef Mrkvička. Stavbu prováděla od jara 1912 do podzimu 1913 česko-budějovická firma Josefa Hauptvogla. Konečné náklady byly v porovnání s původními představami zastupitelů více nežli dvojnásobné a byly stanoveny na více nežli 1 milion 400 tisíc rakouských korun.

*Antonín Josef Hůlka
(1851–1920)*

Ke kolaudaci došlo 18. 11. 1913, avšak poté bylo nutné odstranit některé drobné závady.

4. března 1914 vysvětil novou, moderní nemocnici biskup Antonín Josef Hůlka.

*V nemocniční kapli sloužil biskup
Antonín Josef Hůlka první mši při
svěcení celého objektu.*

Následující den, 5. března 1914, byla nová nemocnice, nesoucí název k počtě 60. výročí panování císaře Františka Josefa I. (Kaiser Franz Josef – Jubiläums-Krankenhaus) úředně otevřena a započalo stěhování pacientů ze Senovážného náměstí. V čele nemocnice stanul internista primář MUDr. Wilhelm Mautner.

Popis z českých a německých novin, který čtenáři dostali následující týden po slavnostním otevření, doplníme citací²: „Hlavní budova byla postavena jako blokový objekt s rozsáhlými sklepními prostory, zvýšeným přízemím, dvěma patry a třemi trakty. Hlavní fronta s pokoji nemocných byla situována směrem k jihu. Na východ a západ byla směřována dvě zbývající křídla.

Uprostřed hlavní fronty byl vstup s příjezdem, na který navazovala hala a tříramenné hlavní schodiště. Mezi schodištěm byl zřízen elektrický výtah pro jednoho nemocného včetně postele a dvou sluhů. V pravé části zvýšeného přízemí se nacházel přijímací pokoj, vyšetřovna s čekárnou a v levé části byt správce budovy. Z chodeb oddělených od haly skleněnými stěnami byl přístup do pokojů nemocných (sedm pokojů pro nemocné muže, celkem 29 lůžek), kanceláře i ostatních prostor budovy (dva denní prostory, dvě čajové kuchyně, dvě čekárny, místnost pro prádlo, dvě koupelny, dvě umývárny s klozety, jeden výtah na prádlo a dva výtahy na stravu). V prvním i druhém patře bylo umístěno vždy vpravo od haly šest pokojů

Na obrázku v popředí vidíme zprava infekční pavilon (dnes je zde budova vedení společnosti), zbořeně budovy márnice (na jejím místě byla později lékárna) a kapli.

Ve vzdálenosti 24 metrů od hlavní budovy byla postavena dvoupatrová hospodářská budova s kuchyní ve zvýšeném přízemí (dovybavena v lednu 1915), prádelnou (ve sklepních prostorách), administrativou a ubytovnou pro personál. Hospodářská budova byla s hlavní budovou spojena krytou chodbou.

Byty (pracovní pokoje) řadových sester byly umístěny v jejím prvním patře, kde byla rovněž kaple a dva pokoje s příslušenstvím pro matku představenou. V druhém patře byly další dvě ložnice, dále tři pokoje pro nemocné řadové sestry, koupelna a ostatní vedlejší prostory. Celkem v nemocnici pracovalo 17 sester...Součástí nemocničního areálu byla jednopatrová budova infekčního pavilonu s třemi odděleními po sedmi lůžkách (celkem tedy 21 lůžek rozmístěných do devíti pokojů), operačním pokojem, čekárnou, čajovou kuchyní, koupelnou atd. Špinavé prádlo bylo z každého oddělení velkými hadicemi přemísťováno do

Infekční pavilon v době stavby nové nemocnice v roce 1914. Nyní je zde budova vedení společnosti.

přiváděl teplo podlahou do nemocničních sálů. Čerstvý vzduch byl přiváděn větracími kanály a odčerpávání špatného vzduchu zajišťovaly komínové otvory (s letními a zimními klapkami umístěné ve zdech vedoucí na střechu).

Věžní hodiny na hlavní budovu vyrobila firma Zink v červenci 1913 za 1 650 korun. V lednu 1915 prošly generální údržbou.

Hodiny slouží dodnes. Jejich poslední generální údržba skončila osazením nově pozlaceného ciferníku na věž 19. ledna 2010.

desinfekční místnosti ve sklepě. Pavilon byl vybaven topením, teplou i studenou vodou a veškeré odpadní vody musely před vypuštěním do kanalizace projít čistícím zařízením.

V roce 1913 měla nemocnice 150 lůžek.

Dále se v areálu nacházela zvláštní budova márnice (umrlčí komora na parcele 2472 byla roku 1936 při další výstavbě zbourána), kaple a objekt dezinfekce (ten byl stavěn od listopadu 1913 do února 1915).

Bylo založeno domácí hospodářství – postaveno malé hospodářské stavení s chlívkou na drůbež a zděný chlív na vepře. Děvečka měla k dispozici pokoj v prvním patře hospodářské budovy. Stáje pro ústavní koně byly dokončeny roku 1918.

Nemocnice měla zelinářskou, ovocnou i okrasnou zahradu, která pacientům poskytovala slunná i stinná místa.“

V roce svého otevření měl areál 1 hektar a 50 arů a 1 primariát, který vedl, stejně jako celou nemocnici internista MUDr. Wilhelm Mautner. Teprve 5. ledna 1915 byl monoprimariát rozdělen na dva;

kromě interny přibyl ještě primariát chirurgicko-gynekologický v čele s primářem MUDr. Emilem Haimem. Kromě primářů pracovalo v nemocnici 5 lékařů. Nemocnici řídil desetičlenný správní výbor.

Nemocnice byla otevřena necelých pět měsíců před 1. světovou válkou. Místo, aby její personál řešil „dětské nemoci“ vlastního nového provozu, staral se kromě běžných pacientů o oběti války, a to za mnohem složitějších podmínek válečného hospodářství. O obsazenosti civilní nemocnice svědčí údaj o počtu hospitalizovaných. Jestliže v prvním roce své existence, tedy v roce 1914 to bylo 2 315 osob, v posledním válečném roce o tisíc více, přesně 3 613 nemocných.

Vznik samostatného Československa 28. 10. 1918 se odrazil téměř okamžitě na dění v nemocnici. Již 10. prosince 1918 došlo k přejmenování ústavu z „Jubilejní nemocnice císaře Františka Josefa“ na „Všeobecnou veřejnou nemocnici“ a 2. ledna 1919 potvrdil stavební úřad města, že došlo k fyzické výměně nápisů na budově. Změny však nebyly jen kosmetické. S novou érou se měnilo i složení správních orgánů nemocnice. První ředitel, primář MUDr. Wilhelm Mautner odešel po 35 letech služby 1. 7. 1921 do penze, avšak nemocnici vedl ještě rok a půl dál.

*Operační sál českobudějovické nemocnice v době 1. světové války.
Pohlednice z archivu paní Anny Voňkové.*

MUDr. Jan Michl

Teprve 11. 12. 1922 ji převzal MUDr. Jan Michl. Již v prvních měsících ve funkci se potýkal s nedostatečnou kapacitou nemocnice. Za největší problém považoval skutečnost, že kvůli tomu musí odmítat tuberkulózní pacienty.

Ani ne desetiletý provoz rozsáhlého nemocničního areálu ukázal, že objekt byl silně poddimenzován. Situace byla natolik kritická, že se na podzim roku 1923 sešla komise zemského správního výboru a zemské politické správy. Výsledkem bylo doporučení vykoupit další pozemky směrem k Vltavě a postavit novou administrativní budovu, dostavět dětské oddělení a tuberkulózní pavilon. V následujících letech byla vyvíjena snaha o rozšíření nemocnice na nejrůznějších místech jak mezi lékaři, tak v široké veřejnosti i u politické reprezentace. Zatím se alespoň s větším či menším úspěchem dařilo vybavovat nemocnici po technické stránce, například rentgeny. V roce 1931 koupilo město nemocnici první sanitku Praga 104 se 2 nosítky.

K prvnímu faktickému rozšíření nemocnice začalo docházet od roku 1932. Cílem bylo rozšířit počet lůžek z 230 na 750, přičemž náklady byly stanoveny na 20 milionů korun. Současně podniklo vedení nemocnice významné změny v organizaci jednotlivých primariátů. Vlastními silami byla vybudována a vybavena centrální laboratoř.

Zajímavým exkurzem je studium účetních knih z 1. republiky, které svědčí nejen o nákladech, převyšujících výnosy (např. v letech 1922–1923), ale přináší z dnešního pohledu až kuriózní doklady o nákupech nápojů a potravin. V kapitole „léky a lékařské potřeby“ se tak objevuje v roce 1922 nákup 210 litrů koňaku, v roce 1923 bylo zakoupeno 2 493 litrů bílého a 1 235 litrů červeného vína. Pro ošetřovatelky se kupovalo pivo, ve velkém i zrnková káva. V roce 1937 platila nemocnice za borůvky, brusinky, včelí med, sušené hříbky, ale i pravé znojemské okurky nebo zvěřinu, holoubata, křepelky, králíky...

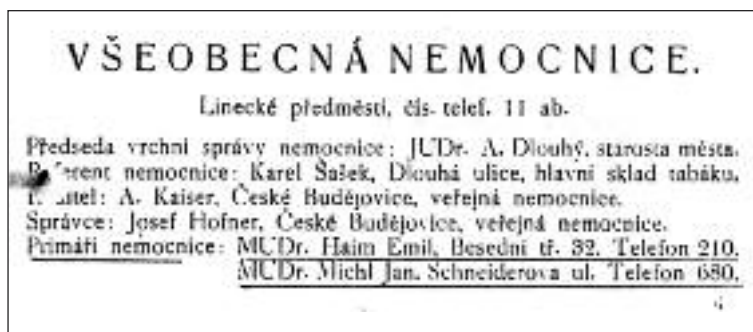
Původní nemocniční kuchyně.

Významné změny doznala i správa nemocnice. 28. 3. 1934 přešla z města České Budějovice spolu s právem vlastnickým na všechny budovy a pozemky s veškerým příslušenstvím na okres budějovický.

V letech 1935–1939 byla za 6 259 000 korun postavena nová administrativní budova s byty lékařů a klauzurou řeholních sester sloužících v nemocnici i hospodářská budova, kde byla prádelna, kuchyně a kotelna. Její 45 metrů vysoký komín vítal návštěvníky nemocnice kousek od hlavního vchodu až do devadesátých let 20. století, kdy byl stržen spolu s celou funkcionalistickou stavbou a nahrazen novou vstupní halou. Od roku 1936 byl na komíně i rezevoár vody z vlastní vodárny, která byla v jeho blízkosti právě postavena.

Nemocnice, disponující vlastním hospodářstvím a zahradami si řadu produktů zpracovávala sama. Kuchařky nakládaly vejce do vodního skla, zpracovávaly vlastní vepřové, husy, kachny, krůty, slepice a kuřata. Nakládaly nemocniční zelí a dělaly zavařeniny z ovoce v sadu. Na vánoce pekly vánoční cukroví s rumem.

Těžko soudit, jak často a v jakém množství se tyto pochoutky dostávaly na nemocniční stolky, avšak z výčtu je patrné, že nemocniční kuchyně byla pestrá a z dnešního pohledu „bio“, byť se už i tehdy kupovaly umělé tuky Smetol a Sana.³ V úvahu je nutné vzít skutečnost, že se za léčbu v nemocnici platilo, nejen přes pojišťovny, ale také přímo samoplátcí. V roce 1938 například měla nemocnice hrubý příjem 3 976 693 Kč, z toho cca ¼ příjmů – 1 055 340 korun hradili právě samoplátcí.

Výpis z městského adresáře z roku 1933.

Souběžně probíhaly další stavební změny. Od konce roku 1935 byl po dvě léta budován nový infekční pavilon, kde bylo později, v letech 1951–2010 dětské oddělení. V přízemí bylo oddělení pro dětskou obrnu, difterii a střevní tyfus. V prvním patře byly další pokoje pro hospitalizované s dalšími infekčními nemocemi včetně spály a v suterénu se léčili nemocní s infekcí zažívacího ústrojí.

Rok 1935 znamenal také zřízení nového hospodářství, jehož součástí byl vepřín. Zbytky z kuchyně se jako krmení vepřům vozily po úzkokolejce, vedoucí podél plotu za nynější budovou vedení společnosti. Nemocnice měla také svého

ústavního koně, s jehož povozem obstarávala budovy po areálu. Stravu dokonce rozvážel vůz, tažený psem.

S výstavbou nové, na svou dobu špičkově vybavené prosektury, se začalo na jaře roku 1936 a za tři roky byl objekt zkolaudován. Kromě pitevny a chladírny tu byly pracovna primáře, tři laboratoře, fotokomora a bakteriologická kuchyně s umývárnou skla.

Přestěhování nemocných do novostaveb uvolnilo v roce 1937 prostory v hlavní budově, které začaly sloužit interně a elektroléčbě. Nadějný rozvoj nemocnice zastavila německá okupace.

Vlevo laboratoře patologického oddělení. Vpravo pracovna patologa. Soubor fotografií ze 30.–50. let 20. století.

V první polovině roku 1939 se ještě podařilo zbourat starou hospodářskou budovu, kde byly stáje, vepřín a drůbežárna. Stála mezi hlavní budovou a dokončovaným novým chirurgickým pavilonem, kde bylo zapotřebí zajistit vjezd. Hygienickým požadavkům na operační sály samozřejmě neodpovídala ani blízká přítomnost ustájených zvířat. V roce 1934 nemocnice chovala 2 krávy, 34 vepřů a zmíněnou drůbež.

robami a tuberkulózou. Ve své době byl tento pavilon svou koncepcí srovnatelný se špičkovými zařízeními v Evropě a jeho otevření událostí celostátního významu.

Nahoře: Vlevo nový gynekologicko-porodnický pavilon, vpravo chirurgie.

Vlevo: Bok gynekologického pavilonu ze severozápadu, vpravo zadní trakt. Soubor fotografií před rokem 1946.

Vlevo kojenecké oddělení. Vpravo denní místnost pro přijímání návštěv a k rekreaci těhotných a chodicích nedělek. Před rokem 1946.

Ministerstvo zdravotnictví vydalo v roce 1946 brožuru „Plánování porodnicko-gynaekologických oddělení“ autora MUDr. Jana Příbrského, který se zde dělí o cenné pozitivní i negativní zkušenosti, získané během plánování i povozu pracoviště.

Box pro porodnické operace vyjma císařského řezu.

Pokoj šestinedělek v popředí s novorozeneckými postýlkami a mycími stolky podle návrhu MUDr. Jana Příbrského.

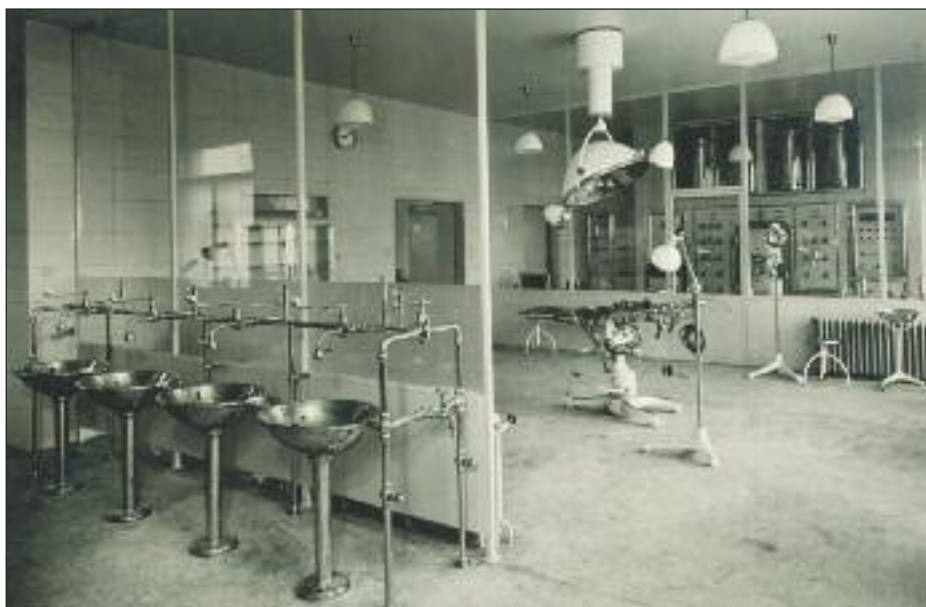

MUDr. Jan Příbrský, CSc. (1902–1972) byl rodák z České Skalice. Po promoci na lékařské fakultě pracoval od roku 1929 do roku 1934 jako asistent u významných pražských kliniků. 1. 10. 1934 byl ustanoven do funkce primáře gynekologicko-porodnického oddělení českobudějovické nemocnice. Zasloužil se o výstavbu nové budovy gynekologicko-porodnického pavilonu a svou iniciativou a vlivem napomohl i k získání finančních prostředků na stavbu chirurgického pavilonu, budovy patologie a administrativní budovy s hlavním vchodem do areálu nemocnice. Dr. Příbrský byl kromě své práce v nemocnici pedagogicky činný a jeho bibliografie zahrnuje na 30 vědeckých statí. Angažoval se i ve zdravotnické politice, takže se stal zdravotním radou. Kromě toho spolupracoval aktivně s Českým červeným křížem a předsedal českobudějovické pobožce České lékařské společnosti. Bohužel nic z výše uvedených kladů nezabránilo jeho pozdější politické perzekuci, dovršené zadržením, nejprve po roce 1948 a pak dokonce i v roce 1960. Po návratu pracoval jako praktický lékař v Benešově nad Černou a částečně jako dětský gynekolog v poliklinice U Tří lvů. Plně byl rehabilitován Krajským soudem 2. 6. 1992.⁴

Od 1. ledna 1940 byl v plném provozu nový chirurgický pavilon.

*Nahoře: Novostavba chirurgického oddělení. Dole vlevo: Přístřešek na střeše nové chirurgie měl sloužit personálu.
Dole vpravo: Purkyňův sál v novém pavilonu pro vzdělávací akce.
Soubor fotografií ze 30.–50. let 20. století.*

*Nahoře: Operační sál chirurgického oddělení. Dole vlevo: Standardní pokoj chirurgie. Vpravo: Pracovna primáře.
Soubor fotografií ze 30.–50. let 20. století.*

Podobně jako za 1. světové války, také v letech 1939–1945 se českobudějovická nemocnice, nyní pod správou okupačních německých úřadů, potýkala s neodkladnou potřebou přijímat další a další zraněné. Jestliže před válkou nemocnice ročně léčila na 535 lůžkách nejvýše devět tisíc pacientů, tak v posledním roce války zajišťovala léčbu na 1 040 lůžkách pro 13 tisíc pacientů.

Stavební vývoj skončil v roce 1940 otevřením nové chirurgie a porodnice s gynekologií. Na samotném konci války přibyl do areálu dva nové přízemní dřevěné „baráky“ na konci ulice J. B. Schneidera v dnešním areálu Státního zdravotního ústavu, kam byli převáženi hlavně nemocní léčení na skvrnitý tyfus. V poválečném období ještě na čas sloužily jako ubytovny pro sestry a technické provozy. Pak byly strženy.

Personál nemocnice se navíc musel vyrovnat s čistkami. Na počátku okupace byl odvolán ředitel nemocnice, primář interny MUDr. Jan Michl, aby ho 1. 9. 1939 nahradil MUDr. Walter Neumann. Pravda je, že i k jeho osobě mělo gestapo výhrady, například se jevil málo iniciativní při řešení židovské otázky a byl vcelku vstřícný k Čechům. Změny se však odehrávaly i na nižších pozicích a mezi spolupracujícími lékaři z města, z nichž někteří skončili v koncentračních táborech. Němci byl 1. 11. 1943 dosazen loajální vrchní správce Franz Just, který vystřídal Josefa Hoffnera a Antona Scheichera.

Lazaret pro vojáky za 2. světové války. V pozadí areál Divisní nemocnice č. 5.

Nemocnice poskytovala celou válečnou službu, odpovídající situaci. Mimořádné byly dny 23.–24. 3. 1945, kdy 49. bombardovací peruť 15. letecké US armády bombardovala československé nádraží. Bomby poškodily ale i další budovy ve městě. Zvláště druhý den měl pro obyvatele města tragické následky. Počet mrtvých se pohyboval kolem 150 osob a 600 lidí bylo zraněno. Řadu z nich odvážely rychle zajištěné dopravní prostředky do nemocnice.⁵

K obnově československého zdravotnictví došlo ihned po květnovém osvobození. Již 5. května 1945 odvolal revoluční výbor z funkce ředitele MUDr. Waltera Neumanna. Funkci ředitele převzal ihned MUDr. Karel Bureš. 30. 9. 1945 se ředitelem nemocnice stal MUDr. František Barták, primář patologicko-anatomického oddělení. Primáře spjaté s okupační správou vystřídali čeští odborníci. Na konci 1. pololetí roku 1945 pracovalo v nemocnici 271 zaměstnanců. Z toho bylo mj. šest primářů, 14 lékařů, 48 řádových sester a tři další kvalifikované civilní ošetřovatelky a 119 služebných. Tyto počty však byly pro provoz nemocnice nedostatečné. Denně bylo v nemocnici hospitalizovaných průměrně 765 osob. Nemocnice měla 808 lůžek pro dospělé a děti a 105 lůžek pro kojence.

Ještě v květnu 1945 v nemocnici vznikla Ústředna dárců krve, Státní epidemiologická stanice pro jižní Čechy a laboratorní diagnostická stanice řízená Státním zdravotním ústavem.

17. 6. 1945 osobně zrevidoval poválečnou situaci v nemocnici ministr zdravotnictví MUDr. Adolf Procházka, který akceptoval memorandum o rozšíření nemocnice a vrácení právní subjektivity, odebrané nemocnici během okupace. Původní český název Všeobecná veřejná nemocnice se později změnil na Státní oblastní nemocnici České Budějovice.

V létě 1945 nemocnice získala jako konfiskát vilu Dr. Friedricha Herringa, potomka rodiny Hardmuthů. Složitá právní jednání s podnikem Kooh-i-noor však skončila teprve o deset let později. Ve vile našla své útočiště nová Dvouletá škola pro ošetřovatelky v nemocnicích, otevřená 24. listopadu 1945. Prvním ředitelem školy byl MUDr. František Barták, tedy ředitel nemocnice, která školu zřídila. Není bez zajímavosti, že si žačky ve věku 16–30 let platily školné 400 Kč, ve kterém však bylo i ubytování v nemocnici a strava. Nemajetné žákyně mohly požádat o prominutí školného. Dlouhodobým záměrem byla náhrada řeholních sester působících jako nemocniční ošetřovatelky civilními zaměstnankyněmi. Svou roli hrál zajisté i poválečný nedostatek personálu. Nemocnice hradila provoz školy zcela

ze svých prostředků, což nebyla z delšího časového hlediska udržitelná situace. V roce 1947 se jí investice alespoň zčásti vrátila nástupem 17 diplomovaných ošetřovatelek, které školu absolvovaly. Nemocnice sice počítala s dalším rozvojem vlastní školy, avšak vzdělání sester již 1. 9. 1946 v podstatě převzala Sociálně zdravotní škola, která otevřela studium v Husově ulici, kde pod názvem Střední a vyšší zdravotnická škola sídlí dosud.

Zajímavým intermezem v dějinách nemocnice byla táborová kuchyně pro personál, která byla v provozu od dubna do června 1946. Měla zvýšit přídělový systém, který nezohledňoval přídatky potravinových lístků pro personál na nočních službách. Svůj cíl však nesplnila.

Významným mezníkem byl 25. únor 1948, především důsledky zestátnění, tedy i soukromých lékařských praxí a přechod z financování zdravotní pojišťovnou na stát.

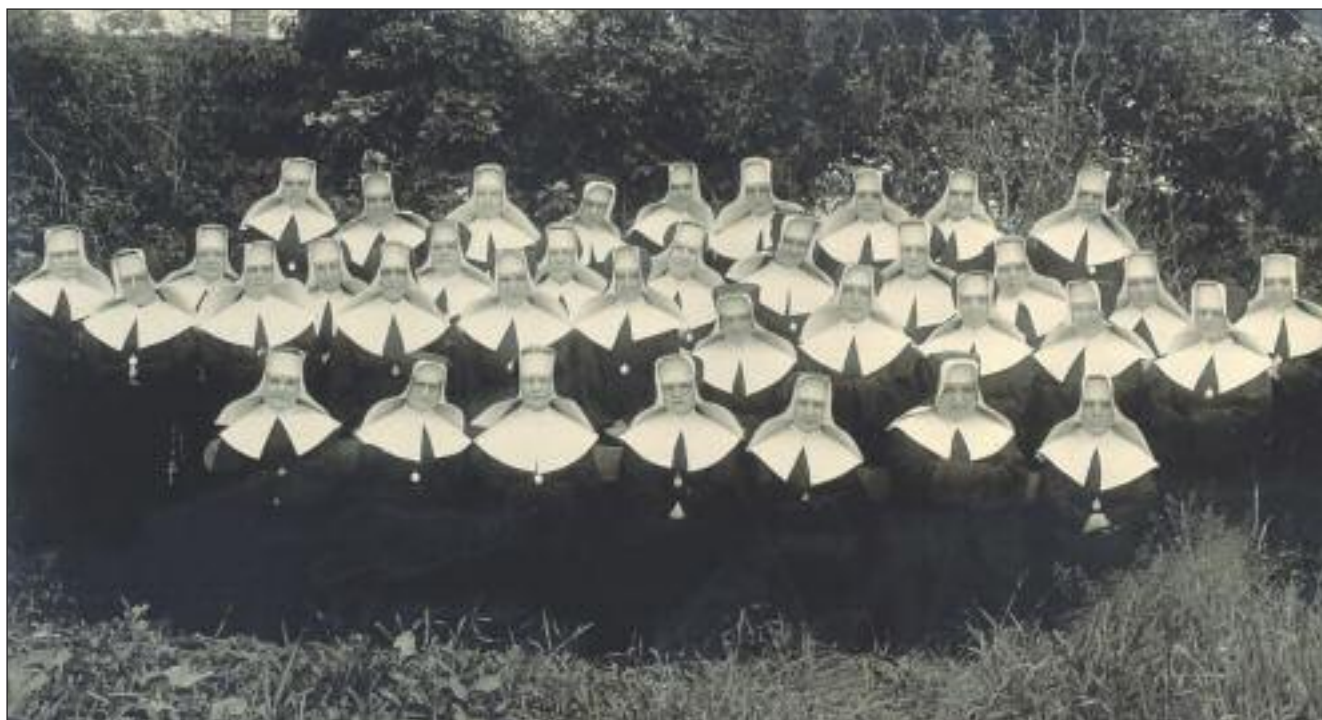

1. 1. 1949 byla uvedena do provozu první nemocniční výdejna léků v 1. poschodí starého interního pavilonu. Mezi válkami zajišťovaly zásobení nemocnice léky soukromé lékárny ve městě, za okupace výhradně německé lékárny „U Matky Boží“ v ulici U Černé věže a „U Bílého orla“ na hlavním českobudějovickém náměstí. Zásobení léky ve vlastní nemocniční režii bylo nezbytné. První výdejna přímo v nemocničním areálu se však nejprve omezila jen na výdej průmyslově vyráběných léčiv a přípravu léků magistraliter zajišťovaly i nadále lékárny ve městě. Od října 1950 fungovala plnohodnotná lékárna v suterénu nového infekčního pavilonu. Již během léta následujícího roku dostala samostatný objekt, tzv. Domeček mezi tehdejšími kožním a gynekologickým pavilonem. Tento objekt je dnes zbourán a zbyla po něm jen zemní prohlubeň mezi stromy.

- Hlavní budova z roku 1914: V suterénu byly ubikace pomocnic, šatny pro oděvy pacientů, lůžka. V přízemí interna – lůžka pro muže a plicní oddělení. V 1. patře oční oddělení, interna – lůžka pro muže a pro ženy. Ve 2. patře krční, interní a zubní oddělení.
- Původní hospodářská budova (spojená chodbou s hlavním pavilonem): V přízemí byla vodoléčba, v 1. patře elektroléčba a nervové oddělení.
- Původní infekční pavilon z roku 1914: Kožní a venerické oddělení.
- Infekční pavilon z roku 1937: V suterénu transfúzní stanice. Ostatní prostory sloužily infekčnímu oddělení.
- Dezinfekční stanice z roku 1914: „Zchátralou“ budovu využívala jako kantýnu závodní rada a byla zde truhlářská dílna.
- Prosektura z roku 1935.
- Hospodářská a administrativní budova z roku 1937: V suterénu byly sklady. V přízemí v bočních traktech kotelná s komínem, prádelna, kuchyně. Uprostřed byla vrátnice, v 1. a 2. patře (dostavěném v roce 1949) kanceláře a byty.
- Chirurgický pavilon z roku 1938: V suterénu přednáškový sál, sklady, ubytovna pomocnic, lůžka. V přízemí ortopedie. V 1.–3. patře chirurgické oddělení.
- Gynekologicko-porodnický pavilon z roku 1938: V suterénu ubytování pomocnic a porodních asistentek, lůžka. V přízemí až 3. patře ženské oddělení.
- Dvě souběžné budovy s ústředním dvorem pro ústavní hospodářství z roku 1938: zvěřinec pro pokusná zvířata (morčata, králíci, berani, myši), stáj pro ústavního koně, skleník, dále vepřín, byty zahradníka a pomocnic.
- Ústav pro léčení zářením měla nemocnice v pronájmu od roku 1947, kdy bylo toto pracoviště otevřeno.
- Dětské oddělení (zestátněné Sanatorium dr. Jindřicha Říhy) měla nemocnice v pronájmu.
- Nový infekční pavilon ve fázi rozestavěnosti od roku 1948. Dokončen byl v roce 1951 a provoz zde byl zahájen v roce 1952.
- Plicní pavilon rozestavěný, původně určený pro potřeby ošetrovatelské školy.
- Majetkově nevyřešené bylo užívání tzv. Herinkovy vily, kde bývala ošetrovatelská škola.

/ 21

Komunita sester boromejek pracujících v 50. letech 20. století v českobudějovické nemocnici.

Matka představená Hermella Marie Motáčková, působila v českobudějovické nemocnici od roku 1947 do svého zatčení v roce 1952.

V nemocnici pracující členky Kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromejského postihl zátah 10. 9. 1952 proti Antonii Hasmandové (Matce Vojtěše), která v pozici představené ukrývala v prachatickém klášteře boromejek uprchlého kněze během politického procesu „Janča a spol.“

Ještě předtím, 22. 7. 1952, byla zatčena sestra Evarista Soukupová, instrumentářka na operačním sále v letech 1946–1952. Sestra Evarista umožňovala v době svého působení v nemocnici v Českých Budějovicích kontakt (písemný i osobní) mezi nemocným biskupem Josefem Hlouchem a ostatní vyšší církevní hierarchií. Odsouzena byla již společně ve výše uvedeném procesu s ostatními boromejkami na 5 let nepodmíněně. Propuštěna byla 22. 7. 1957.

Další obětí byla sestra Hermella Motáčková, představená komunity pracující v českobudějovické nemocnici v letech 1947–1952. Zatčena byla 30. 10. 1952 a obviněna z velezrady. Také ona byla souzena v procesu „Janča a spol.“ Rozsudek zněl na 4 roky odnětí svobody nepodmíněně a ztrátě občanských práv. Propuštěna byla 31. 10. 1956.

Ostatní sestry se musely podrobit kádrovým hodnocením, absolvovat přednášky namířené proti církvi a podobně. Hromadnou výpověď ze služeb nemocnice dostaly 30. 6. 1956. Poslední boromejkou, která v nemocnici směla zůstat, byla S. M. Methodis Jana Švehlová, která působila na očním oddělení do 30. 6. 1960.

© Otta Sepp - dědicové

Padesátá léta znamenala nutný stavební rozvoj nemocnice. V roce 1950 nemocnice disponovala 925 lůžky a přijala 19 463 nemocných.

Již v roce 1950 byly postaveny garáže za historickou budovou A.

V roce 1952 byl otevřen nový infekční pavilon se 120 lůžky a do původních uvolněných prostor se přestěhovalo ze Sanatoria dr. Říhy dětské oddělení, které provizorně sídlilo ve 2. patře budovy.

V roce 1952 byla postavena vedle vjezdu budova vrátnice. Administrativní budova byla zvýšena o jedno patro, kam opět byly umístěny kanceláře a byty.

V roce 1954 byl otevřen plicní a TBC pavilon, přičemž budovu uží-

vala i obě interní oddělení. Později zde našlo přechodný azyl i psychiatrické oddělení s 25 lůžky.

V roce 1954 bylo postaveno transfuzní oddělení (foto vpravo), které se tak přestěhovalo ze suterénu dětského pavilonu.

V polovině 50. let přibýly další garáže, centrální dílny, transformační stanice a sklady.

1. lednem 1952 se nemocnice stala součástí Krajského ústavu národního zdraví (KÚNZ) pod názvem Krajská nemocnice s poliklinikou (tzn. zestátněným Sanatoriem dr. Říhy). V následujících letech došlo k dalšímu stavebnímu rozšíření areálu.

Od 1. 11. 1954 fungovala v Krajské nemocnici také tehdy jediná protialkoholní záchytná stanice v Jihočeském kraji s přestávkou od roku 1978 do roku 1980, kdy byla přemístěna do protialkoholní léčebny Červený Dvůr v okrese Český Krumlov. Později její provoz převzala již samostatná Jihočeská zdravotnická záchraná služba.

Naopak některé části nemocnice zanikly. V roce 1957 byla zrušena ústavní zelinářská zahrada kvůli nedostatku pracovníků i technickým problémům se zavlažováním.

V letech 1954–1955 proběhla první rekonstrukce budovy kožního oddělení, kdy byl zvýšen počet lůžek z 55 na 68.

1. 9. 1955 byla při nemocnici zřízena škola. První učitelkou se stala Bohumíra Pudilová, ředitelem školy byl jmenován Josef Vuško (nar. 1899). V 1.–9. ročníku se ve dvou třídách učilo 42 žáků, hospitalizovaných na všech odděleních mimo ženského a TBC. Škola využívala místnosti osvěty ve 2. patře administrativní budovy. Vyučování probíhalo turnusově a střídavě v různých pavilonech. V rozpočtu Krajského ústavu národního zdraví, který byl jejím prvním zřizovatelem, však na ni v roce 1955 nebylo pamatováno. Ředitel dostal jednorázově po pěti stech korunách na četbu a učebnice, navíc převzal 200 listů papíru na měsíc a karbon, nemocnice hradila drobná vydání. K dispozici dostal základní kancelářský nábytek.

30. 9. 1955 školský odbor Krajského národního výboru v Českých Budějovicích změnil název na Školu při dětském odd. nemocnice KÚNZ v Českých Budějovicích.

V dochované kronice, která sleduje dění ve škole od jejích prvních okamžiků, se o prvním roce dočteme: Během října vzrostl počet učebnic, škola měla již 4 počítadla a nejnnutnější pomůcky pro geometrii. Od října předčítaly dětem studentky Střední zdravotnické školy půl hodiny 4x týdně na různých odděleních. Nemocniční truhlárna dodala nástěnku z hobry, ve vybavení přibyla dřevěná kartotéka na osobní záznamy žáků. Závodní rada Revolučního odborového hnutí při KÚNZ zaplatila maňáskové divadlo se 33 loutkami. „Na první vánoce uspořádán děda Mráz a šest soudružek z kanceláře a rehabilitace představovaly světlušku, děvčátko, psa, kočku, myslivce. Děti dostaly cukroví a ovoce.“ Na začátku druhého pololetí prvního školního roku 3. 1. 1956 se škola přestěhovala z kanceláří do bývalého zubního ambulatoria na dětském oddělení. Ředitel řešení neshledával jako ideální: „Nemáme telefon, psací stroj, oddíly ve skříních, místa celkem málo... K dovršení všeho máme v kanceláři lékárnu. Abych se vůbec mohl hnouti, byl jsem nucen předati počítadlo, obrazy a dvě krabice na preparáty osmileté střední škole v Rožnově. Pozoruji, že v KÚNZ bude nutno o vše dobře bojovat a být stejně sobecký jako ostatní!“ Po čtrnácti dnech byla lékárna přece jenom přemístěna jinam, o část skříní se však dále dělili učitelé s kanceláří dětského oddělení.

Poměry ve škole se však měnily jen pomalu. Přesto během roku učitelé vyučovali vždy postupně několik stovek dětských pacientů.

1. 9. 1958 byla při nemocnici zřízena mateřská škola se samostatnou správou jako 15. MŠ v Českých Budějovicích (*pro nemocné děti*). První ředitelkou se stala M. Podvínová. Mateřská škola byla 1. 6. 1967 organizačně připojena k základní devítileté škole při nemocnici pod jednu správu.

10. 4. 1963 se přestěhovaly ředitelna a sborovna z dětského oddělení do správní budovy. Učitelé pociťovali jako nevýhodu, že byli daleko od žáků, ale místnost byla jinak prostorná a vhodná. V té době se učilo denně včetně sobot. Každá druhá volná sobota byla zavedena v celém státě až od 2. pololetí školního roku 1966/67.

Ve školním roce 1967/68 se opět změnil název, a to na ZDŠ a MŠ při Krajské nemocnici s poliklinikou v Českých Budějovicích. 29. 8. 1967 nastalo opět stěhování, ze správní budovy do 2. patra pavilonu psychiatrie. Kladem byl zisk větších místností v nové budově a estetické zlepšení prostředí. Celkem se tu pohybovalo už 6–7 učitelů, kteří si přesto stále stěžovali na málo místa a problém s nedostatkem jednání pro individuální záležitosti.

Od školního roku 1968/69 už byly volné všechny soboty.

V roce 1970/71, kdy škola oslavila 15. výročí svého trvání, konstatoval tehdejší ředitel, že školou za tu dobu prošlo 12 000 žáků, průměrně přes 800 ročně. Tento rok s sebou přinesl také politické dopady na pedagogický sbor:

„19. 11. 1971 jsme uskutečnili ve zvláštní škole před komisí školského odboru Okresního národního výboru politické a pracovní hodnocení učitelů – nestraníků ve školské správě... Hodnocení postojů učitelů ZDŠ i MŠ – Krajské nemocnice s poliklinikou v Českých Budějovicích v letech krise 1968 až do této doby vyznělo pro všechny naše učitele velmi příznivě. Konečné znění posudků bude uloženo v osobních spisech každého učitele... Od 6. 1. 1972 nám bude docházet k zvýšení politické úrovně učitelů předplacený politický týdeník Tribuna... Od 13. 1. 1972 nám budou docházet ministerstvem školství na ½ roku předplacený politický tisk Nová doba, Týdeník aktualit a Svět socialismu.“ Že v následujících letech je v kronice přešel „uvědomělých“ výstřižků, není snad nutné dodávat, ale program pro děti se nadále věnoval kromě nezbytné výuky také vyráběním všeho možného, včetně hitu tehdejší doby – panenkám z kukuřičného šustí.

Školní rok 1976/77 nebyl výjimečný. Nad učebnicí se musely soustředit učitelka i žačka v pyžamu. V těchto letech nesmí chybět ani Vyprávění o Velké zemi (vpravo nahoře).

mají k dispozici televizi a rozhlas po drátě s vysíláním pro školy a vůbec pěkné prostředí s možností využití dostupných audiovizuálních pomůcek a didaktické techniky.

K 3. 1. 1985 zahájila svou činnost školní družina na dětském oddělení. První vychovatelkou byla Danuše Havlíčková. Stav pedagogického sboru byl tedy 8 lidí, z toho 4 učitelé ZDŠ.

Nemocniční škola nezůstala stranou dění v roce 1989. Hned 29. 2. 1990 došlo ke změně na ředitelském postu, kdy byla ředitelkou zvolena zdejší dlouholetá učitelka Jaroslava Šporcová.

Stejně jako v jiných školách i v nemocnici se postupně začaly vyřazovat učebnice s komunistickým obsahem a kupovat nové od různých vydavatelství, která si učitelé mohli svobodně vybrat. Jestliže před sametovou revolucí jezdili kantoři nejčastěji na družební zájezd do Bratislavy, 30. 11. 1993 podnikli za peníze Fondu kulturních a sociálních potřeb výlet do Freistadtu v Rakousku.

1. 1. 1996 došlo k zařazení školy do Sítě škol pod názvem Speciální základní a mateřská škola při nemocnici. 28. 10. 1996 skončila výuka přímo na lůžkách oddělení úrazové chirurgie a urologii. Děti se k výuce soustředí na dětském oddělení. Poprvé také dochází k ukončení pracovního poměru s jednou z učitelek, protože po racionalizaci výuky pro ni nebyla práce. Od té doby bude pedagogický sbor prodělávat postupnou zeštíhlovací kůru. V roce 2014 zde budou 2 učitelé ZDŠ, jedna učitelka mateřské školy a jedna vychovatelka. Poprvé se také díky novým možnostem zkusí pod patronátem nemocniční školy domácí vyučování u žáka po autohavárii. Leninské kroužky jsou už dávno zapomenuty, naopak se v roce 1997 zmiňuje milénium sv. Vojtěcha.

Následující školní rok 1997/98 se ujala jedna z učitelek nově ustavené funkce protidrogového koordinátora. Škola se také poprvé zapojila do mezinárodního dětského hnutí Na vlastních nohou Stonožka a až do roku 2014 bude každý rok vyrábět před vánocemi s dětskými pacienty dárky, které budou dobrovolníci prodávat po nemocnici. Za 17 let tak získá řádově cca 110 000 korun. Část výtěžku putuje na různé dobročinné akce, určené dětem po celém světě, část zůstává nemocným dětem v českobudějovické nemocnici.

1. 8. 2001 přešla škola pod nový právní subjekt a opět se změnil název na „Speciální školy“, Štítného 3, České Budějovice. Od této doby bude mít nemocniční škola své ředitelství společně se speciální školou ve městě. Následně byl dále snížen počet pedagogů.

Novinkou roku 1971/72 byl také výnos Ministerstva zdravotnictví, podle kterého začali učitelé užívat při vyučování nejen bílé pláště, ale navíc i bílé kalhoty.

Rok 1974/75 s sebou přinesl Ozdravný proces. Nevyhnuly se mu ani školáci, dokonce ani děti z mateřské školy. Byla zahájena činnost Leninského kroužku, promítaly se sovětské filmy, četly ruské pohádky, vystříhovaly se siluety továren.

V roce 1978, kdy začala rekonstrukce dětského oddělení, našla škola azyl v přízemí psychiatrického pavilonu.

Světým bodem možná byl v roce 1980/81 nový kroužek ochránců přírody, který vedla nově nastoupivší paní učitelka Irena Urbanová, jejíž manžel byl známým jihočeským „ochránařem“. Paní učitelka byla zajímavou osobností i proto, že se jako členka úspěšného českobudějovického družstva pozemního hokeje zúčastnila v roce 1980 olympiády v Moskvě a stala se držitelkou olympijské medaile.

Po dokončení rekonstrukce dětského oddělení se od 5. 4. 1982 výuka vrátila do staronových prostor, kde si učitelé pochvalovali, že

Od 1. 1. 2006 dochází ke změně názvu organizace na „Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, České Budějovice, Štítného 3“.

14.–28. 5. 2010 došlo k poslednímu stěhování školy, a to do novostavby dětského odd. Škola získala ve 2. patře svou učebnu a v suterénu kabinet.

Ředitelé školy

1. 9. 1955–21. 12. 1956 – Josef Vuško

1. 1. 1957–1. 5. 1959 – Leopold Švácha

1. 9. 1959–17. 9. 1962 – Jan Krejčí

1. 11. 1962–31. 7. 1967 – Arnošt Zasadil

1. 8. 1967–31. 8. 1975 – Ladislav Havelka

1. 9. 1975–31. 1. 1979 – Anna Hrádková

1. 2. 1980–30. 6. 1990 – Jaroslava Němcová

1. 7. 1990–21. 8. 1991 – Jaroslava Šporclová (volbou 29. 2. 1990)

22. 8. 1991–31. 7. 2001 – Marie Štěpánková (konkurz 28. 6. 1991)

Od 1. 8. 2001 pod Speciálními školami, řízená tamními řediteli.

Paní Marie Barešová, tehdy ještě Pejšová, na schodech dřevěné ubytovny v roce 1955.

Jak se žilo v 50. letech 20. století nemocničnímu personálu? Paní Marie Barešová, která sloužila v letech 1955–1961 na krčním a později ženském oddělení v roce 2013, vzpomínala při své návštěvě v nemocnici: „Když jsem do nemocnice nastoupila, bydlely jsme my sestry v dřevěných barácích. V jedné části byli údržbáři a ve druhé jsme měly ubytovnu. Železnou postel, matraci, duchnu a polštář z domova. Hygiena tam byla hrozná, hlavně v noci tam běhaly krysy. Když jsme si šly stěžovat, tak nám řekli: ‚Děvčata, vydržte, až odejdou řádové sestry, tak se po nich odstěhujete do budovy vedení, tam budete mít pokojíčky pro dvě.‘ To se sice stalo, ale moc dlouho jsme tam nepobýly, protože ředitelství potřebovalo víc kanceláří. Dali nás do ubytovny pedagogické školy. My byly po noční, musely jsme si přinést dřevo, zatopit v kamnech. Nakonec jsme podaly stížnost na

tehdejší Krajský výbor Komunistické strany Československa a pohrozily, že dáme hromadnou výpověď. To zabralo a dostaly jsme se na Husovu třídu do ubytovny Střední zdravotní školy. Tam už to šlo. To víte, my sloužily jako mourovaté, od šesti do šesti, dovolená čtrnáct dní. Ještě, že nám pomáhaly řádovky (řádové sestry), když šly po nádvoří s pekáčem šišek, to tak vonělo... V lednici nám nechávaly jídlo, byla to taková jejich tichá pomoc. Jídelna pro zaměstnance, ta byla otevřená teprve na konci padesátých let. Vydělávala jsem při nástupu 500 korun, i když jsem dostávala na oddělení jídlo a měla jsem ubytovnu, byl to symbolický plat. Ani přesčasy nebyly placené, nikdo si netroufl protestovat, pracovalo se, jak bylo třeba. Zdaleka jsme nedělaly jen odbornou práci. Větraly jsme na slunci matrace, pomáhaly uklízet po malování. Co se týče uniformy, tak jsme fasovaly dvoje šaty, čtyři zástěry, boty jsme měly vlastní, bílé svetry jsme si pletly samy. Nejvíce jsme se trápily s čepci. Ty jsme si samy škro-

Sestry v dobových uniformách na oddělení ORL v roce 1955. V horní řadě zleva uprostřed řádová sestra Otvína, vedle ní autorka vzpomínek Marie Pejšová (Barešová).

Přes všechny potíže poválečné doby měli k sobě sestry i pacienti blízko. Svědčí o tom snímek z chirurgie z roku 1955, který vlastní Květa Němcová.

Mezi léty 1958 a 1960 přibyla k ústavní lékárně přípravná sterilních léků v suterénu dětského oddělení, kterou poté převzal Krajský sklad léčiv a zdravotnického materiálu.

V roce 1958 byly ke Krajskému ústavu národního zdraví přičleněny další instituce, z nichž některé se staly v následujících letech součástí nemocnice. Byla to již zmíněná Krajská transfúzní stanice.

Především pak plicní léčebna ve Vyšším Brodě – Hrudkově. Areál byl původně ubytovnami pro dělníky stavějící přehradu Lipno.

Po důkladné rekonstrukci jej 1. 1. 1964 převzal KÚNZ. Prvním ředitelem se stal MUDr. František Nehoda. Na 264 lůžkách se zde léčili a doléčovali kromě pacientů s plicními a srdečními chorobami také dlouhodobě nemocní, především vyššího věku.

Od roku 1972 disponovala léčebna již speciálním oddělením dlouhodobě nemocných.

Veškerý movitý i nemovitý majetek přešel úředně na českobudějovickou nemocnici jako nástupkyni delimitovaného Krajského ústavu národního zdraví 27. 2. 1991. „Hrudkov“ fungoval od 1. 1. 1992 jako 2. oddělení TRN a 3. a 4. oddělení pro dlouhodobě nemocné pacienty. Celkem disponoval 234 lůžky. V roce 1997 došlo k přestěhování lůžek oddělení následné péče do areálu nemocnice v Českých Budějovicích. V Hrudkově zůstalo pouze 2. oddělení TRN se 78 lůžky. Léčebna fungovala do konce roku 2005, kdy českobudějovická nemocnice začala zajišťovat potřebnou péči v objektu bývalé vojenské nemocnice přímo v krajském městě. Objekt byl následně nabídnut ke koupi zájemcům z řad veřejnosti, zakonzervovaný a prázdný je v majetku nemocnice ještě v roce 2014.

Vůbec první knihovna byla založena v nemocnici už v roce 1923, kdy do ní byly zakoupeny knihy a časopisy za více než 13 000 korun. V roce 1958 byla při Krajské nemocnici s poliklinikou zřízena v jedné místnosti s 1 zaměstnankyní (Věrou Bobrovou) odborná knihovna, sloužící i pro zdravotnickou osvětu. Knihovní fond měl 2 889 položek a počet časopiseckých titulů byl 11. V roce 1963 byla Vědecká zdravotnická knihovna začleněna do organizačně metodického vedení Krajského ústavu národního zdraví a naopak knihovna měla metodicky vést ostatní knihovny v jihočeských okresních ústavech národního zdraví. Knihovna pro nemocné byla ponechána v kompetenci zdravotnické osvěty nemocnice.

Od roku 1965 již knihovna nabízela zdravotníkům knižní fond, odborné rešerše a cirkulaci odborných časopisů do všech jihočeských zdravotnických zařízení. V této knihovně byl centralizovaný nákup časopisů z tehdejší kapitalistické ciziny. V roce 1967 získala knihovna nové prostory v 1. patře psychiatrického pavilonu. Následující rok zde bylo zaměstnáno již 5 knihovnic. V roce 1969 se z knihovny stal Útvar pro vědeckoinformační a knihovnickou službu. V sedmdesátých letech začala knihovna pracovat se strojově zpracovanými rešeršemi na magnetofonových pásech. V osmdesátých letech začala půjčovat odborná devizová periodika na mikrofiších. Vlastní terminálovou stanicí pro vstup do databáze Ecxerpta Medica získala knihovna ve 2. polovině 80. let. Těsně

před Sametovou revolucí žádala o první minipočítač. Technologickým zlomem, stejně jako v celé nemocnici, se stal rok 1989 a uvolněný trh pro nákup zahraniční elektroniky. Od roku 2006 nabízí knihovna své služby on-line přes webové stránky nemocnice. V roce 2014 má knihovna 35 000 svazků knih a odebírá 120 periodik, z toho 52 prestižních zahraničních časopisů.

Samostatnou kapitolou byly knihovničky pro pacienty na jednotlivých odděleních. V roce 1991 přestala nemocnice uvolňovat peníze na nákupy do těchto knihovniček, kterých v té době bylo 38. Nadále byl tento fond doplňován dary (například ze zrušeného Agroprojektu). Postupně byla existence těchto knihovniček ponechána „na dožití“.

V roce 1959 nemocnice měla již 1 224 lůžek a za rok přijala 24 833 nemocných. O provoz nemocnice se staralo 754 osob, z toho bylo 104 lékařů. Průměrná mzda zaměstnance nemocnice činila 1 195,- Kčs.

© Otta Sepp - dědicové

O dva roky později, v roce 1964 vyřešila problémy se splaškovou kanalizací. Původně se vlévaly splašky do městské kanalizace přes tzv. Emšerskou studni, kde se provádělo jen velmi nedokonalé předčištění odpadních vod.

V roce 1963 byly vybudovány ozařovny onkologie.

Stavební rozvoj pokračoval také v šedesátých letech. Hned na jejich začátku postavila nemocnice novou vodárnu s vodojemem a v roce 1962 čisticí stanici.

Laborantka Marie Koubová obsluhuje zařízení ozařovny na onkologickém oddělení. 60. léta 20. století.

Rok 1965 přinesl novou truhlářskou a čalounickou dílnu se sklady, dále pak 23. 12. 1965 v budově tzv. Pejšovy tiskárny ústavní jesle.

V roce 1966 to byl psychiatrický pavilon se 150 lůžky, kde byla umístěna také vědecká knihovna.

V tomtéž roce vyřešila nemocnice ve svém areálu veřejné osvětlení a přibyla požární zbrojnice a garáže pro autobusy.

V roce 1967 byl zřízen ocelový přístřešek pro sanity.

V roce 1968 kyslíková stanice interního oddělení.

Rozvoj krajské nemocnice byl v 60. letech patrný také v odborné úrovni. Jejím oceněním byla skutečnost, že v roce 1964 byla v KÚNZ zřízena klinická základna lékařské fakulty Karlovy univerzity. Do roku 1970 procházelo nemocnicí v průměru za rok 35 studentů posledního ročníku studia, kteří zde skládali i státnice. Tato výuka mediků skončila na počátku 70. let kvůli složitosti studijních plánů a omezování počtu přijímaných studentů lékařských fakult.

Nemocnici zasáhly stejně jako celé Československo léta 1968–1969.

Na jaře, 1. 5. 1968, obdržel Krajský ústav národního zdraví, jehož nedílnou součástí byla nemocnice, Řád práce. Důvod, který vedl k tomuto ocenění, bylo mj. splnění „Prvořadého úkolu kompletace základních i vysoce specializovaných služeb v Krajské nemocnici s poliklinikou. I když tento rozvoj není ukončen, představuje dnešních 26 oddělení s 18 specializovanými ordinariáty základnu jak pro důsledné plnění vlastního poslání KÚNZ – poskytovat nejvýše kvalifikované zdravotnické služby a doplňovat soustavu zdravotnických zařízení v kraji – tak i základnu pro úspěšné rozvíjení vědecké a pedagogické činnosti... KÚNZ byl vybrán jako jediný ve státě k ověřování nových forem řízení ve zdravotnictví.“⁶ Poslední větu je

nutné zařadit k faktu, že během 2. poloviny šedesátých let docházelo k Československu k významným snahám o ekonomické reformy. Management KÚNZ, potažmo nemocnice, který se od roku 1966 zapojil do tzv. experimentu, byl tedy zřejmě na straně těchto reformních pokusů. Na druhé straně zcela v duchu doby, tedy socialismu, byť s lidskou tváří, čteme v návrhu i pochvalné konstatování, že 18 kolektivů KÚNZ je nositelem titulu Brigáda socialistické práce.

V roce 1968 měla nemocnice 1 324 lůžek. O provoz se staralo 1 043 lidí, z toho 147 lékařů.

V této době Pražského jara zde pracoval nově ustanovený progresivní Svaz lékařů i Klub angažovaných nestraníků. Jeho členové byli v době normalizace nuceni z nemocnic odejít. Tehdy emigrovalo na západ 18 lékařů, z toho 4 manželské páry. Mezi emigranty byli i zdravotní sestry a lidé z administrativy.

Stejně jako celá společnost, také nemocnice byla v následujících 70. letech podrobena tvrdému ideovému tlaku tzv. normalizace.

Většina oddělení měla své Brigády socialistické práce, které se „s nadšením“ účastnily Soutěže ZZ. Také se chodilo uklízet do Památníku dělnického revolučního hnutí, který byl otevřený ke 30. výročí osvobození Rudou armádou v roce 1975.

První máj 1979. Omluvy se přijímaly jen na vlastní riziko...

V roce 1972 se v areálu objevily tzv. lignátové baráky pro technické provozy a nová spalovna, která měla řešit odstranění rizikového odpadu.

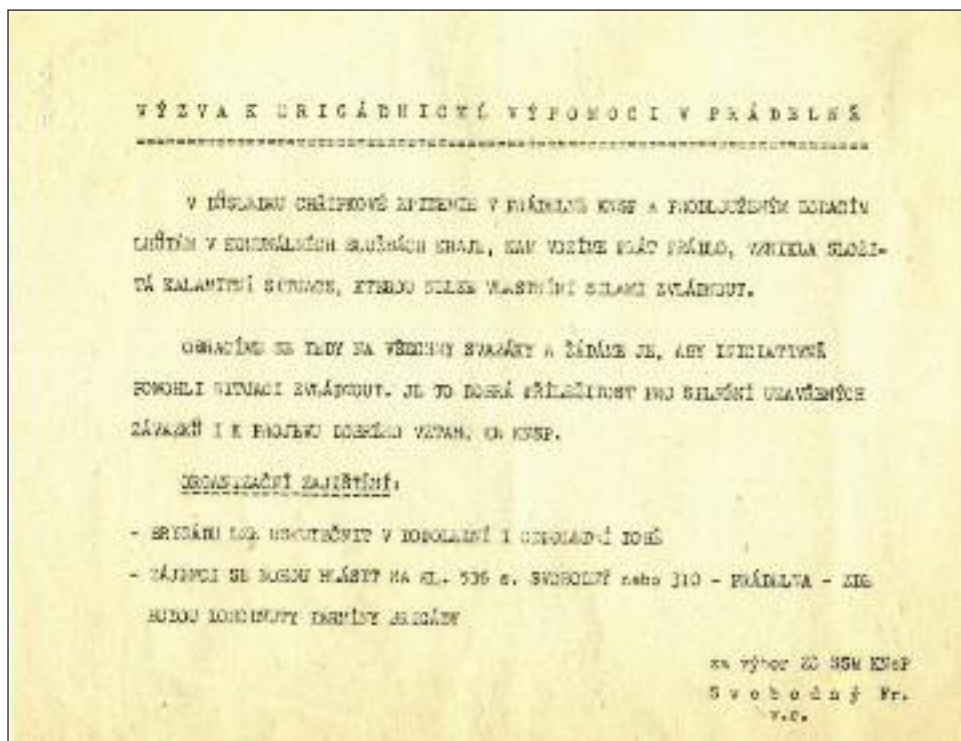
V roce 1974 bylo postaveno pracoviště protetiky, kde je dnes Stanice dárců krve. Lůžková část byla dokončena teprve za 16 let, tzn. v roce 1990.

V 70. letech byly do suterénu budovy kožního oddělení přestěhovány ambulance z polikliniky U Tří lvů, jmenovitě pro kožní nemoci z povolání, pro konziliární služby a opravena venerologická laboratoř.

*Vlevo: V roce 1976 byla daná do provozu nová svobodárna s kapacitou 176 lůžek.
Vpravo: V tomto roce byla také uvedena do provozu společná budova kuchyně a prádelny.*

Část nemocničního prádla se i nadále vozila do města. Přes právě skončenou investici docházelo ke kalamitním situacím, kdy musely zaskakovat i sestry.

V roce 1979 vypracoval Krajský národní výbor v součinnosti s nemocnicí dlouhodobý tříetapový plán stavebního rozvoje.

V roce 1979 došlo k významné rekonstrukci administrativní budovy. Uvolněné prostory po prádelně a kuchyni, které se přestěhovaly do novostaveb, byly využity pro automatickou telefonní ústřednu, zasedací sály a fotodokumentační oddělení.

V roce 1979 byla postavena centrální kyslíková stanice s centrálními rozvody plynu, takže odpadla nebezpečná a zdlouhavá manipulace s kyslíkovými lahvemi přímo na odděleních.

V roce 1981 proběhla adaptace bývalé hospodářské budovy a vznikly zde lůžka rehabilitačního oddělení.

V roce 1981 byl otevřen „Sdružený pavilon“ se 128 lůžky.

Posledním oborem, který měl své místo v tzv. Sdruženém pavilonu byla hematologie.

Po jejím přestěhování do Centrálních laboratoří v roce 2006 byla budova nově využita pro výuku studentů Zdravotně sociální fakulty.

2. 4. 1982 byla slavnostně otevřena po čtyřleté rekonstrukci a nástavbě o jedno patro budova dětského oddělení.

Po dobu přestavby bylo dětské oddělení od roku 1978 provizorně umístěno v pavilonu psychiatrie. Úprava se děla v tzv. „Akci Z“, to znamená svépomocí, a na manuálních pracích se podílel i zdravotnický personál, lékaře a primáře nevyjímaje, v rámci brigádnických hodin. Tehdejší primář MUDr. František Říha, CSc. vzpomínal: „Jezdil jsem po celém tehdejší Československu, abych do Budějovic přivezl ty nejmodernější představy o dětském oddělení krajského typu. Výsledkem byla mimo jiné jednotka intenzivní a resuscitační péče se zvláštním sálkem, taková dnešní samozřejmost, která ale tehdy byla něčím neobvyklým, stejně jako prosklení boxů na úrovni matrací na postýlkách u kojenců a batolat. Nedovedete si představit, jaký to mělo pozitivní vliv na děti. Viděly na sestřičky, které vcházely do boxů a vycházely ven, dokonce na sebe mávaly, komunikovaly

spolu, prostě se méně nudily a měly lepší náladu. To bylo pro výsledek léčby moc důležité.“⁷ Již záhy po otevření začala mít budova problémy s technickou kvalitou a nevyhovovalo ani interiérové uspořádání, limitované nedostatkem prostoru.

Box jednotky intenzivní péče.

Stav lůžek se zvýšil na 106. Vznikla dokonale vybavená jednotka intenzivní péče, herna a učebna dětí. Před rekonstrukcí byla v českbudějovické nemocnici v roce 1977 největší kojenecká úmrtnost v ČR. K dispozici bylo jen 89 lůžek. Na celém oddělení, které tehdy mělo i svou neonatologickou část, sloužilo čtyři pět lékařů, na noční službě jen dvě sestry. U osmi boxů s postýlkami chyběla okna a vzduch se tam vhněl klimatizací. Nadstavba a přístavba budovy vyřešila složitou situaci dětského pavilonu do roku 2010, kdy se malí pacienti stěhovali do novostavby, protože pavilon byl už zase zastaralý.

V březnu roku 1981 začala přístavba nového chirurgického pavilonu se 6 operačními sály včetně dvou superaseptických pro nejnáročnější operace. Součástí mělo být rovněž moderní anesteziologicko-resuscitační oddělení s osmi lůžky. Kapacita urologie měla vzrůst z 26 lůžek na 60. Od přístavby si personál sliboval lepší pracovní podmínky.

Měly být vytvořeny prostory pro plastickou chirurgii a neurochirurgii, místnosti pro praktika mediků. Hrubou stavbu dělaly Vodní stavby Sezimovo Ústí, interiéry českobudějovické Pozemní stavby n. p. s Chiranou. Celkové konečné náklady dosáhly 85 milionů korun. Vzniklo zde 91 lůžek ve dvou a třílůžkových pokojích.

Vrchní sestra Jaroslava Ondřejková při práci na anesteziologii roku 1984.

Ke slavnostnímu otevření nově rekonstruovaného chirurgického pavilonu došlo 8. 5. 1985. Na snímku primář chirurgie MUDr. Bohuslav Cypro, CSc. provází novými pracovišti předsedu Jihočeského krajského národního výboru Františka Samce a další hosty.

Začátkem 80. let se začalo budovat nové sídlo neonatologického oddělení. Stavba nového pavilonu korunovala několikaletou snahu tehdejšího primáře už samostatného neonatologického oddělení MUDr. Miloše Velemínského, CSc. (na snímku vlevo) o vybudování pracoviště, které by bylo vybaveno tím nejprogresivnějším, co nabízela tehdejší věda v péči o nedonošené děti.

To už měli českobudějovičtí neonatologové za sebou křest unikátní převozní sanity pro tyto děti. V roce 1981 upravili běžnou sanitu díky svým medicínským zkušenostem i díky „koumáctví“ zaměstnanců dopravní a zdravotní služby i klempíře z nemocničních dílen. Sanita jezdila od roku 1981 a všichni na ni byli právem pyšní. Vtip byl v tom, že se přenášely jen děti v inkubátoru a nemuselo se vždy znovu a znovu stěhovat podpůrné zařízení, jako dýchací přístroje a podobně. Byla to první sanita tohoto určení v tehdejší Československu a její konstruktéři o ní s úspěchem referovali široko daleko.

14. 2. 1984 byl slavnostně otevřen nový pavilon pro novorozence s nízkou hmotností či patologickými změnami. Jeho kapacita byla 32 lůžek a náklady na výstavbu s vybavením byly 4 200 000 korun. Po čtrnácti letech se oddělení stěhovalo opět, a sice do Centrálního pavilonu. Budova se v roce 2000 stala Informačním centrem, kde sídlí knihovna, je zde velký zasedací sál, své kanceláře tu mají odbory a sídlí zde externí firma, zajišťující služby výpočetní techniky.

Oba snímky nahoře ukazují vybavenost neonatologického oddělení v roce 1984, která v podmínkách ČSSR byla výjimečná.

K roku 1984 také byla dokončena nová kuchyně se zaměstnaneckou jídelnou, která díky tzv. tabletovacímu systému umožnila rozdělování stravy pacientům přímo ve svých prostorách a zde se i centrálně mylo použité nádobí. Mezi pavilonovými typy nemocnic byla budějovická nemocnice první, která tento systém v Československu uplatnila.

V roce 1984 byla ukončena výstavba závodní mateřské školy.

V roce 1985 byla otevřena přístavba chirurgického pavilonu s 92 lůžky, 6 moderními operačními sály, z toho dvěma superaseptickými s úplnou klimatizací a lůžkovou částí pro anesteziologii a resuscitaci.

V roce 1986 byla uvedena do provozu léčebna pro dlouhodobě nemocné s 212 lůžky.

V roce 1986 byla vybudována nová trafostanice a provedena rekonstrukce čističky odpadních vod.

V roce 1987 byla ukončena generální rekonstrukce kotelný a výměníkové stanice, přičemž se místo uhlí začíná používat plyn. Dále byla dokončena přístavba transfuzního pavilonu a stavba pavilonu speciálního radiodiagnostického centra s moderní angiografickou jednotkou, počítačovou tomografií a celotělovou ultrasonografií, navazující na chirurgický pavilon.

Zpestřením běžného rytmu nemocnice se stalo natáčení filmu Operace mé dcery. Od ledna do února 1986 natáčel záběry v prostorách nemocnice v produkci Filmového studia Barrandov režisér Ivo Novák s kameramanem Jiřím Macákem v nedávno rekonstruovaném chirurgickém pavilonu. Hlavní úlohu měl Vlastimil Harapes, kterého veřejnost spíše znala jako šéfa baletu Národního divadla.

V roce 1987 se podrobila modernizaci také historická budova A, především v oblasti rozvodů energií a vody, ale i pokojů a sálů.

Přestože se v 70.–80. letech 20. století, v období pětiletěk, v českobudějovické nemocnici zvyšovala lůžková kapacita a investovalo se i do technického zázemí, nebyl stav nemocnice zdaleka ideální. O tom svědčí 2 zprávy MUDr. Josefa Hořejšího, který se zabýval z pozice vedoucího hygienického odboru Krajské hygienické stanice v Českých Budějovicích v roce 1975 a 1985 hloubkovou analýzou, jež vyústila ve zpracování dvou neveřejných zpráv.

V první zprávě, přednesené na politicko-odborném školení vedoucích pracovníků ve zdravotnictví Jihočeského kraje 25. 10. 1976, po kterém, jak pan doktor vzpomínal, nastalo naprosté ticho, se mj. píše o krajské nemocnici: „Platí vše, co bylo řečeno u zařízení OÚNZ, včetně vrzajících vozíků pro přepravu zesnulých, navíc stojí vozíky s mrtvolami často bez dohledu před patologicko-anatomickým oddělením, než zřízenec dojde pro klíč, když vítr odkryje pokrývku, mají i zdraví návštěvníci nemocnice o čem povídat. (Pozn. editora: Tento objekt stál tehdy uprostřed areálu na místě dnešního dětského pavilonu.)

Snad by nebylo tak nemožné získat na tyto vozíky lehké kryty pevné, jež by smutný náklad spolehlivě kryly. V tom, že se to dosud nestalo, je kus profesionální slepoty: ani mně nebylo na tom nic divného, byl jsem na zavedený způsob dopravy zesnulých zvyklý již před lety z interního oddělení ještě ve staré budově, včetně dočasného uložení mrtvých na vozíku pod schodištěm.“

Čtením pro otrlé je další pasáž z přednesené zprávy: „Nedostatky jsou i na čajových kuchyních na oddělení – v suterénu dětského oddělení se v mléčné kuchyni objevovali potkani a švábi, mléčná kuchyně na novorozeneckém oddělení slouží jak k přípravě stravy, tak k mytí nádobí, sterilizují se jen lahvičky – sterilizátor stojí na chodbě.“

Kritika se snesla i na péči o vlastní pracující. „Velmi smutná je tato kapitola v Krajské nemocnici, kde platí totéž, co o většině nemocnic OÚNZ: není, není, je velmi málo a nedostatečně. To platí o sprchách, šatnách, záchodech... Hlavním nedostatkem je absolutní nedostatek místa... Na ortopedii má sekretářka psací stůl v koupelně pro zaměstnance...“

V teple je přes sobotu a neděli skladováno krvavé operační prádlo u porodního sálu.

Přesto si myslím, že by se nemuselo stávat, aby některé nedostatky byly odstraňovány až tehdy, když se primář obrátí na krajského hygienika, a ten upozorní, že by – upřímně řečeno velmi nerad – musel použít svého práva a provedení nezbytných úprav nařídit. Prosím jen, aby toho nevyužívali primáři houfně, to stejné je možné jen pokud kapacita, myslím opravářů, stačí...

Hygienický režim provozu je po tom všem zvládnán až obdivuhodně. Pacienti jsou přijímáni, ukládáni do čistých lůžek, operováni a léčeni, s vypětím všech sil těch, kteří v lůžkových odděleních pracují, kteří – úředním jazykem řečeno – poskytují zdravotnické služby jménem socialistického státu, protože na tomto úseku je péče státu o lidi snad nejbezprostředněji vidět.“

Další zprávu zpracoval dr. Josef Hořejší za deset let, přestože se v nemocnici investovalo, nevyzněla o moc lépe.

Autor zprávy upozorňuje především na zahuštěnost nemocnic, a to jak například v podlimitní vzdušnosti pokojů při obsazení třemi pacienty, tak z hlediska celého areálu, kdy chybí parkoviště, a podobně. Navíc kvůli rozšiřování lůžkových oddělení začala trpět značným nedostatkem provozu nelůžková pracoviště, v Českých Budějovicích především lékárna. Napříč jihočeskými nemocnicemi byl problém s hrubým křížením čistých a infekčních provozů.

„Stále ještě existují oddělení, a je jich dost, kde se jedním výtahem dopravují zaměstnanci, pacienti živí i mrtví, jídlo a odpady jídla, prádlo čisté a špinavé.“

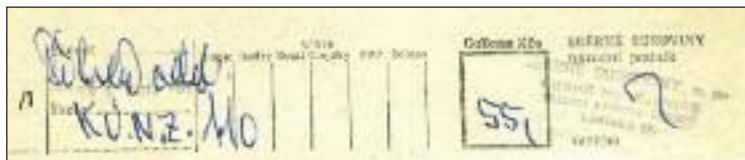
Dobrá nebyla ani měření hluchnosti, mj. kvůli nepřetržitému třísměnnému provozu blízkých papíren, hluchnosti vlastního provozu i hluku z přilehlých ulic. (Pozn. editora: To se týkalo především onkologie, jejíž okna tehdy směřovala přímo na ulici B. Němcové. Navíc zde zdravotníci pracovali v suterénu, odkud vedla okna přímo na veřejný chodník.)

Jako z jiného světa dnes působí pasáž o likvidaci pevných odpadů (předneseno v listopadu 1986): „Likvidace pevných odpadů je ve značném procentu nevyhovující...“

V Krajské nemocnici s poliklinikou byly opakovaně řešeny stížnosti obyvatel na obtěžování kouřem a je nutno vybudovat spalovnu novou. Snad se podaří realizovat sdruženou investici a spalovnu postavit mimo areál KNsP. Zatím aspoň částečně pomohlo to, že umělé hmoty – i materiál z mikrobiologické laboratoře – jsou po sterilizaci prodávány jako druhotná surovina. Jen výjimečně se prodává kuchyňský odpad soukromým osobám – zaměstnancům.“

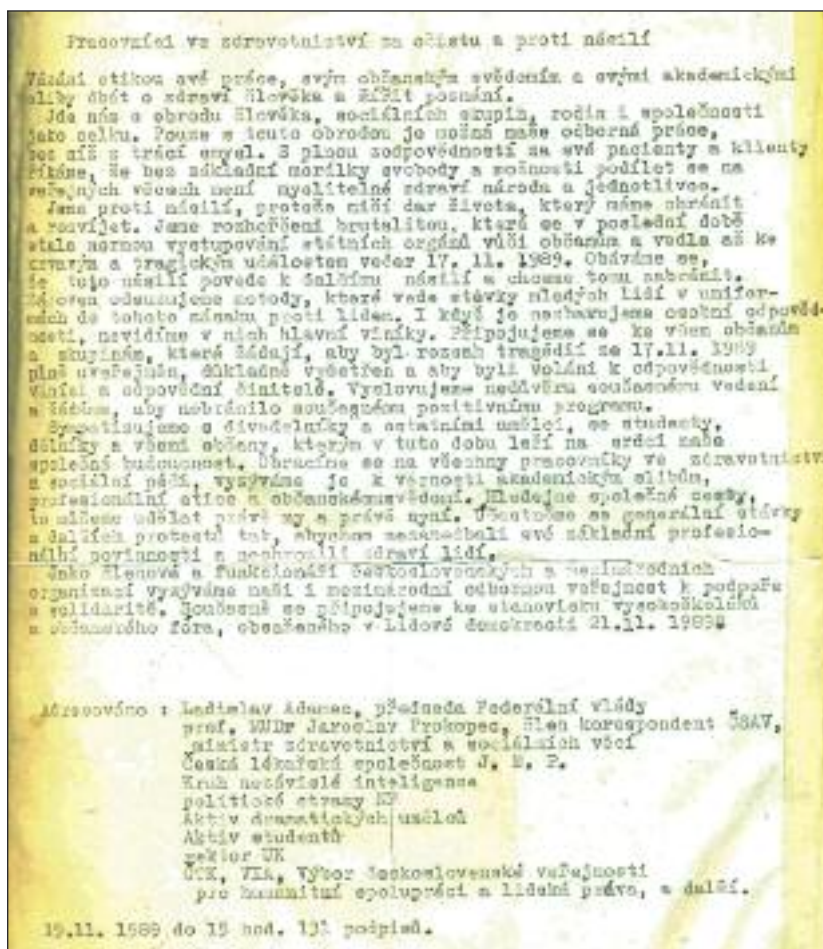

Byl konec 80. let a nic nenasvědčovalo brzkému příchodu Sametové revoluce. Dále se chodilo dobrovolně povinně na brigády; 23. 4. 1988 sestry z neonatologie i s dětmi sbíraly po práci kameny v JZD Olešník. Nebo se napříč nemocnicí odevzdával sběr jako častá aktivita Brigád socialistické práce.

Potvrzení ze Sběrných surovin o odevzdaném papíru.

17. listopad 1989 nenechal stranou ani nemocniční personál. Kromě neonatologie se k situaci vyjadřovala i další oddělení, například dětské. PhDr. Jiří Pospíšil, který byl v nemocnici zaměstnaný jako psycholog, na českobudějovickém náměstí, kde probíhaly masové protesty, byl jednou z tváří Sametové revoluce. Později se stal profesionálním politikem.

Otevřený dopis vládě, který odeslal personál neonatologického oddělení 19. 11. 1989 je jen jedním z příkladů občanského postoje zaměstnanců nemocnice.

Hned na začátku roku 1990 se začalo z podstaty měnit hospodaření a lidé chtěli být nápomocní. Z Čech i z ciziny. Do nemocnice začali nacházet cestu sponzoři. Jeden z prvních takto získaných přístrojů dostala kardiologie. Na snímku primář MUDr. František Toušek při přejímání přístroje, na který ještě před několika měsíci nebylo možné pomyslet ani v nejdůležitějších snech.

31. 12. 1990 došlo ke zrušení Krajských národních výborů. Tím byl zrušen také Krajský ústav národního zdraví, zřizovatel nemocnice. Krajská nemocnice s poliklinikou se stává 1. 1. 1991 Nemocnicí s poliklinikou III. typu (NsP) a jako samostatnou příspěvkovou jednotku ji přímo řídí Ministerstvo zdravotnictví ČR, přičemž ředitele nemocnice jmenuje a odvolává ministr zdravotnictví. 27. 2. 1991 došlo k bezúplatnému převodu všeho majetku z Krajského ústavu zdraví na nemocnici. Nemocnice tehdy měla 1 811 lůžek, 40 primariátů a zaměstnávala 2 441 osob, z toho 308 lékařů.

26. 2. 1990 byla v nemocnici obnovena činnost Svazu českých lékařů, který vznikl v roce 1968 jako stavovská organizace. Již v roce 1969 byl však rozpuštěn a jeho členové často pronásledováni. Po roce 1989 došlo k jeho obnovení s návazností na předválečnou Ústřední jednotu českých (později československých) lékařů. Hlavním cílem staronového svazu byla reforma zdravotnictví, péče o lékařskou etiku, profesní podpora členů a vytvoření lékařské komory. Prvním předsedou českobudějovické organizace se stal MUDr. Aleš Hejlek. 10. 10. 2000 byl svaz sloučen s Lékařským odborovým klubem.

V srpnu 1991 začala knihovna nemocnice vydávat Nemocniční zpravodaj, určený pro informovanost zaměstnanců. Iniciátorem vydávání byl Spolek lékařů českých, který v něm měl svou stálou rubriku. Další zde měly mít Svaz českých lékařů, Unie zdravotnických pracovníků, Česká asociace sester a odborová organizace nemocnice. Zpravodaj připravovala lékařská knihovna (PhDr. Helena Dvořáková) s redakční radou, které předsedal MUDr. Miloš Velemínský, CSc.

25. 6. 1991 se konala ustavující valná hromada Unie zdravotnických pracovníků Nemocnice s poliklinikou III. typu v Českých Budějovicích. Unie měla být partnerem zaměstnavateli a odborovým organizacím. Jako celostátní organizace byla založena v roce 1990 v Brně. O rok později přidala do svého názvu označení „odborová“. Její současný název je Profesní a odborová unie zdravotnických pracovníků.

Nemocnice s poliklinikou III. typu v Českých Budějovicích

NEMOCNIČNÍ ZPRAVODAJ

ročník č. 1

MUDr. Bláha, Karel: Úvodník	1
Obsah redakční rady	2
Hejlek, Aleš: Svaz českých lékařů v českobudějovické nemocnici	2
Velemínský, Miloš: Ústavy a poselství. Společnost lékařů českých	4
Selfertová, Radka: Analýza zdravotního stavu Přehled zdravotnických pracovníků	5
Neřviš, Pavel: Diferenciální diagnostika kardiologických retroperitoneálních onemocnění	7
Bláha, Karel: Hysterická příčina akutní respirační selahy	7
Bláha, Karel: Ústava, či Asociace?	8
Stráský, Vladimír: Přehled odborů nemocnice se představuje	8
Odštěpání dalších vydávaných informací	11

srpen 1991

Nové majetkové poměry ve státě se odrazily v různé míře i na provozu nemocnice.

1. 9. 1991 byly z ekonomických důvodů a kvůli restituci zrušeny závodní jesle.

Od 2. 1. 1992 byla předána do ekonomického pronájmu prádelna firmě TRESS. Předtím, v letech 1989–1990 zde proběhla zásadní modernizace zařízení. Tento model se neosvědčil a v roce 2000 se prádelna vrací pod správu nemocnice.

Myšlenkou tzv. trojpavilonu se začal zabývat Krajský ústav národního zdraví už v roce 1979.

První etapa objektu „Zdravotnické zařízení lůžkové péče“ (ZZLP) a „Biochemické laboratoře“ byla realizována v letech 1984–1989.

Souběžně se projektovala druhá etapa „Onkologické centrum“, která jako největší tehdejší zdravotnická stavba v Jihočeském kraji dostala nejvyšší prioritu, tzn. byla to vládou sledovaná stavba. Stavba byla zahájena v roce 1988.

V roce 1992 byly otevřeny ozařovny a prostory pro litotripsii (rozbíjení ledvinových a močových kamenů ultrazvukem).

*Vlevo – první lineární urychlovač Clinac 600C, uvedený do klinického provozu 7. 9. 1992.
Vpravo operační sál pro brachyterapii nového Onkologického centra.*

Na jaře 1993 byl celý objekt v hodnotě 323,9 milionu korun stavebně dokončený a částečně vybavený přístroji. V té době chybělo ještě cca 44,3 milionu korun na přístrojové dovybavení.

V nejnižším pavilonu A byly čtyři ozařovny s příslušenstvím.

Ve čtyřpatrovém pavilonu B byly v suterénu prostory litotripsie a simulátor pro ozařování onkologických pacientů. V přízemí byly rentgeny. V 1. patře plánovací jednotka pro ozařovny, místnosti dozimetrie a pracovny personálu. Ve 2. a 3. patře vždy tři operační sály včetně technického zázemí a místnosti lékařů a sester. Ve čtvrtém patře byly strojovny.

Nejvyšší pavilon E měl v suterénu aplikační sál, centrální sterilizaci a sociální zázemí (šatny, sklady, sprchy atp.). V přízemí kromě vstupní haly byl operační sál se zázemím a pracoviště radioterapie včetně vyšetřovny. V 1.–7. patře byly většinou třílůžkové pokoje s kapacitou 229 lůžek a tři jednotky intenzivní péče s dalšími 17 lůžky. V posledním patře byly strojovny. Stavba, nejvyšší v celém areálu, později získala název Centrální pavilon („C“) a kromě onkologického oddělení zde postupně nalezla svá sídla oddělení nukleární medicíny, urologické, gastroenterologické, plicní a TBC a kardiocentrum (kardiologie a kardiochirurgie).

Slavnostní otevření Onkologického centra proběhlo 17. 6. 1993 za velké pozornosti veřejnosti. Do konce roku 1993 se podařilo stavbu zcela dokončit včetně vybavení. Pásku přestříhl tehdejší primář onkologického oddělení MUDr. Jan Fischer.

V rámci zateplování celého areálu dostal celý objekt v roce 2006 nové opláštění, které výrazně změnilo jeho podobu.

22. 9. 1992 založili MUDr. Milan Vambera, CSc., MUDr. František Toušek FESC – lékaři českobudějovické nemocnice, dále JUDr. Karel Attl a Ing. Miroslav Šedek Nadaci Kardiocentrum. Po sedmi letech působení, kdy se pozornost soustřeďovala především na hledání materiálních předpokladů pro rozvoj kardiologie a kardiochirurgie na jihu Čech a přípravu lidských zdrojů, byla transformována do podoby odpovídající požadavkům zákona 227/1997 Sb. Od prvních dnů existence nadace se zakladatelé, vedle svého profesního zaměření, angažovali ve prospěch vybudování kardiocentra v Českých Budějovicích a aktivit s tím souvisejících. Kromě přímé podpory léčby a prevence kardiovaskulárních chorob se nadace věnuje také podpoře vzdělání lékařů.⁸

Na přelomu let 1992/1993 byl přestavěn infekční pavilon. Ke zvětšení užité plochy došlo obestavěním ochozů, vedoucích kolem budovy. Cílem rekonstrukce bylo zlepšit pracovní podmínky personálu, posílit protiepidemický režim a zvýšit komfort nemocných. Oddělení získalo také jednotku intenzivní péče s možností léčby a izolace život ohrožujících infekčních nemocí. K další rekonstrukci, zateplení fasády a změně interiérů došlo v roce 2009.

24. 11. 1994 byl oficiálně zahájen provoz v renovované budově kožního oddělení. Do objektu se přestěhovaly zbývající nemocniční pracoviště z polikliniky U Tří lvů. Přibyl zde zákrokový sálek v přízemí. Sem se také přestěhovala ze suterénu venerologická laboratoř, která dostala na severní straně samostatný vchod. Do ostatních prostor se chodilo z jižní strany. Počet lůžek byl snížen cca o 1/3 na 46.

Od začátku 90. let řešila nemocnice problém výstavby nové spalovny, která by byla v souladu s požadavky životního prostředí. V roce 1994 produkovala nemocnice 1,2 tuny odpadu denně. Holandská vláda darovala na výstavbu spalovny 29 milionů korun. Rozpočet však činil 59 milionů korun a nemocnice se marně snažila zajistit finance ze státního rozpočtu. Nakonec se podařilo spalovnu spustit v roce 1996. Bohužel její provoz byl mimořádně nákladný. Po několika letech proto nemocnice spalování odpadu ve vlastní režii ukončila a v současnosti se odpad likviduje mimo areál dodavatelsky.

S rostoucími nároky na léčiva i zdravotnický materiál se rozrůstaly sklady ústavní lékárny, takže v 80. a 90. letech 20. století byla ústavní lékárna rozptýlena v sedmi objektech. V polovině 90. let byl pro lékárnu upraven objekt bývalých dílen (dnes prostory rehabilitačního oddělení), avšak nebyl dostačující.

1. 1. 1996 byla zrušena Vojenská nemocnice v Českých Budějovicích, přičemž areál dostalo do užívání Město České Budějovice. Okresní úřad zde zřídil Okresní nemocnici. 6. 10. 1997 začali pracovníci Nemocnice České Budějovice s analýzami a inventarizací Okresní nemocnice, se kterou se na základě vládního usnesení měla sloučit. V prosinci roku 1997 převzala řízení Okresní nemocnice ředitelka odboru řízení organizací Ministerstva zdravotnictví ČR Ing. Feldmanová, která předala Okresní nemocnici k 1. 1. 1998 do kompetence Nemocnice České Budějovice. Úkolem vedení „krajské“ nemocnice bylo nejen uvést vše v řádný administrativně-právní chod, ale také snížit ztrátu, kterou hospodaření Okresní nemocnice vykazovalo. Následně probíhaly úkony, spojené s využitím převedených budov a medicínských kapacit včetně personálu. „Krajská“ nemocnice od tohoto data využívá ke své činnosti jak svůj původní, tzv. Horní areál, tak sídlo Vojenské nemocnice – poté Okresní nemocnice, v současnosti pod názvem Dolní areál.

Vznik první vojenské nemocnice v Českých Budějovicích se datuje do 70. let 18. století, kdy existovala v nynější ulici Dr. Stejskala. Ve 20. letech 19. století se přestěhovala do Linecké ulice (nyní Lidická třída), kde dnes stojí Okresní (dříve Vojenský) soud.

Českobudějovická veřejnost však s názvem Vojenská nemocnice spojuje už jen prostory bývalých Zeměbraneckých kasáren arcivévody Rainera v ulici Boženy Němcové, od roku 1998 využívané jako tzv. Dolní areál Nemocnicí České Budějovice.

Prvními hospitalizovanými byli v tomto místě vojáci v roce 1912, kdy byla část kasáren, vybudovaných v letech 1898–1899, uvolněna pro tzv. Marodenhaus. V 1. světové válce zde byl zřízen vojenský lazaret, který měl pomoci jak tehdejší vojenské nemocnici, tak nemocnici civilní. Celý rozsáhlý komplex se začal pro zdravotnické potřeby využívat, už pod názvem Masarykova kasárna, od 20. let 20. století, kdy se z něj stala Divisní nemocnice č. 5.

Záložní nemocnice bývala tehdy ještě v zeměbranceckých kasárnách v nynější Žižkově ulici. (Na snímku vpravo.)

Z Divisní nemocnice č. 5 se po roce 1945 stala Okružová vojenská nemocnice, jejíž historie skončila k 1. 1. 1996.

Tzv. Chudobinec z let 1896–1898 v ulici B. Němcové získala československá armáda až v roce 1951. Do zrušení Vojenské nemocnice k 1. 1. 1996 zde byla vojenská administrativa a ambulantní ordinace vojenských lékařů. Kromě toho zde mělo do přestěhování do Onkologického centra v letech 1992–1993 sídlo onkologické oddělení civilní českobudějovické nemocnice. V roce 1995 byla budova převedena na Krajský úřad, který ji využívá dosud.

Původní kasárna i chudobinec byly v 60. letech 20. století spojeny vjezdem s vrátnicí, takže dlouhé roky nebylo možné tudy vjet z ulice Matice školské do ulice B. Němcové.

Pohled na celý komplex českobudějovické vojenské nemocnice na začátku 20. století od tehdejšího Třebízského náměstí.

Ve Vojenském ústředním archivu v Olomouci je dochován v 52 archivních krabicích soubor denních rozkazů (fond 0136), který mapuje dějiny českobudějovické Vojenské nemocnice od ustanovení její nové podoby krátce po osvození v roce 1945 do jejího předání civilnímu sektoru k 1. lednu 1996.

Rozkaz č. 1 ze dne 4. 6. 1945: „Dnešním dnem, po návratu z koncentračního tábora, nastoupil jsem službu velitele posádkové nemocnice. Jest nutné, aby posádková nemocnice co nejdříve byla v provozu. pplk. zdrav. Fr. Vl. Vaňata.“

Ihned po nástupu nového náčelníka začala hektická konsolidace poměrů v nemocnici za pomoci gážístů, kteří už v ní však byli činní od květnových dnů. Teprve v červnu však někteří z nich dostali první plat. V té době posádková nemocnice ošetřovala kromě našich občanů také ve vyhrazených hodinách vojáky ruské armády na zubním, očním a ORL oddělení a dělala jim zde rentgenové snímky a laboratorní vyšetření. Museli se však vykázat poukazem od ruských lékařů. Náčelník řešil souběžně jak prozaické záležitosti, například převzetí 10 volných jízdenek na tramvaj od Jihočeských elektráren, tak pokyn, že smetí a papíry se mají vynášet na smetiště po obou stranách hlavní budovy.

Ke slavnostnímu zahájení provozu nemocnice došlo 15. 6. 1945 v jídelně. Náčelníkem byl již zmíněný pplk. zdrav. MUDr. František Vaňata. Interní oddělení se dvěma lékaři vedl přednosta pplk. Karel Fafek, chirurgii se třemi lékaři zástupce přednosta MUDr. Josef Podlaha. Kožní a venerické oddělení vedl pplk. MUDr. Leopold Mokráček, ušní, nosní a krční odd. pplk. MUDr. Emanuel Pták, zubní odd. pplk. Antonín Tesař. Do struktury dále patřil centrální rentgen, lékárna, Zdravotní prapor č. 5 a hospodářská správa. V nemocnici pracovalo 52 občanů německé národnosti, většinou jako pomocný personál.

O snaze co nejrychleji převést provoz nemocnice na mírový režim svědčí mj. to, že už v červnu byla přijata švadlena pro zhotovování lékařských plášťů a všeho dalšího prádla dle potřeby.

Nedávno skončená válka však intenzivně probleskovala v každodenních rozkazech. 22. 6. 1945 se mužstvo shromáždilo v jídelně, aby vyslechlo oslavný proslov k vítězství Sovětského svazu, důstojníci a rotmistři se poté odebrali slavit na Sokolský ostrov. Naopak němečtí příslušníci bývalé německé branné moci, kteří tu byli hospitalizováni, dostávali od 26. 6. 1945 z rozhodnutí Ministerstva obrany nejmenší výměru stravy dle ordinace lékaře, což byly třikrát týdně masové konzervy místo čerstvého masa. Z finančních důvodů se správa nemocnice také rozhodla omezit na nejmenší možnou míru práci německých dělníků.

Na konci června došlo k dezinfekci celé nemocnice a byla tu zřízena holírna.

Během roku 1945 docházelo k rozšiřování služeb vojenské nemocnice. 30. 7. 1945 vzniklo neuropsychiatrické oddělení v přízemí budovy velitelství (dnes je tam shodou okolností psychiatrické oddělení Nemocnice České Budějovice, a.s.) s primářem MUDr. Alešem Rárou.

Ozvěny války doznívaly i v srpnu 1945, kdy byly v různých prostorách nalezeny „termosky“ naplněné třaskavinami, láhve s hořlavinami a krabice na máslo s výbušninami.

Na konci prázdnin 1945 byli hromadně propuštěni němečtí zaměstnanci, zbylo jich jen osm, kromě zajatců, kteří stavěli ubikace pro vojenský zdravotnický personál.

V listopadu se podařilo opravit centrální koupelnu. Vojáci-lázeňští dohlíželi na čistotu a režim, který ukládal jednou týdně koupel nemocných a jednou za 14 dní koupel vojska.

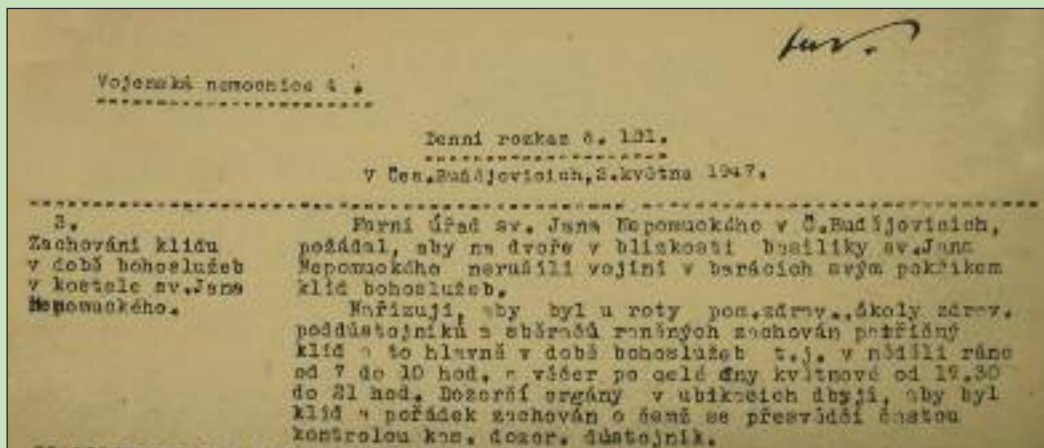
Blížil se konec prvního mírového roku. 19. prosince 1945 dostali vojáci i pacienti k vánocům kuřivo jako ocenění Ministerstvem obrany. Cigarety byly darem krajanských spolků American Relief for Czechoslovakia in USA a Czechoslovak National Alliance v Kanadě a do republiky je dopravil Československý červený kříž. Nemocní dostali bez ohledu na hodnotu 32 cigaret na osobu. Kuriózně působí sdělení, že od nového roku 1946 budou všichni společně s kuřivem fasovat vitamín C, aby se předešlo avitaminóze.

31. 12. 1945 skončila branná pohotovost státu, což v provozu vojenské nemocnice znamenalo, že gážísté a civilní zaměstnanci přestali dostávat jídlo zdarma společně s vojskem. Následně se tedy řešily potravinové přiděly proti lístkům a úhrady

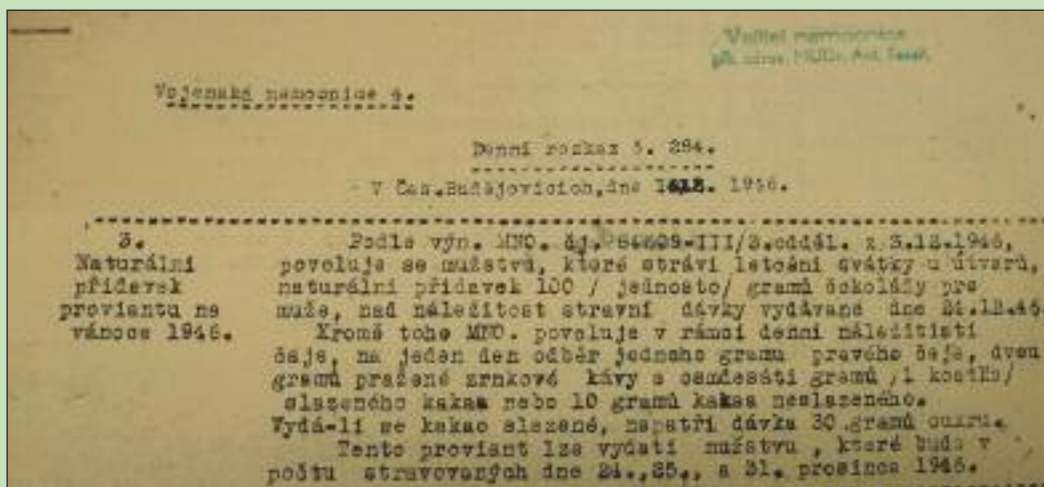
stravného. V provozu byla kantýna Vojenské zátiší, do které velitelství divize čas od času přidělovalo k prodeji nadstandardní zboží, jako víno a likéry. Přírodní bílé víno v množství $\frac{1}{4}$ l na osobu denně dostávali však i nemocní, pokud to jejich zdravotní stav vyžadoval.

2. 5. 1946 byla při nemocnici zřízena škola pro poddůstojníky zdravotní služby. Velitelem a hlavním učitelem se stal MUDr. Emanuel Pták, primář ORL.

Za rok po osvobození, v květnu 1946 už nemocnice řešila daleko méně závažné problémy nežli po osvobození. Denní rozkaz z 2. 5. 1946: „Zakazuji co nejpřísněji povalování se nemocných po travnatých plochách nemocničního parčíku.“ Anebo:

Tato doba znamenala však hlavně 1. výročí ukončení války. Vojenská nemocnice proto vypravila pětičlennou deputaci, aby se účastnila slavnostní bohoslužby v katedrále. Souběžně se důstojníci vojenské nemocnice účastnili oslav výročí založení 312. stíhací perutě v Anglii, spojených s odhalením památníku letcům na českobudějovickém letišti. Válka byla stále ještě patrná.

Nejen kvůli přidělovému systému, například mýdla, ale i ve skutečnosti, že v nemocnici se ještě léčili váleční zajatci. 5. 8. 1946 došlo k odstřelu protileteckých krytů v nemocnici.

V roce 1947 už byl ve vojenské nemocnici nastolený běžný zdravotnický režim, který však bude ještě další léta poznamenán poválečným nedostatkem. V roce 1947 se její zaměstnanci organizovaně účastnili oslav výročí bitvy u Zborova, narozenin Masaryka, Beneše, anglických letců i nejrůznějších církevních svátků.

27. 10. 1947 byla na budovu tehdejšího štábního velitelství umístěna deska na památku legionáře MUDr. Jaroslava Hrdličky (nar. 27. 4. 1895 v Liberci), který byl popraven zastřelením 28. 6. 1942 jako oběť heydrichiády. V českobudějovické vojenské nemocnici pracoval MUDr. Jaroslav Hrdlička jako přednosta chirurgického oddělení od 15. 4. 1932 do svého zatčení 26. 6. 1942. Přesný důvod jeho perzekuce není v popravčích protokolech uveden vyjma vágního souhlasu s atentátem na Heydricha.

Pamětní deska z roku 1947, vyrobená kameníkem Václavem Hárrou s medailí od Adolfa Lopatáře, byla pod záminkou opravy budovy v roce 1984 sejmuta. Na budovu se vrátila v lednu 1990 jako výsledek snahy o rehabilitaci lékaře – legionáře v nových poměrech. Po MUDr. Jaroslavu Hrdličkovi zůstala vdova a syn Jaroslav, který se narodil až po jeho smrti. Rodina se odstěhovala do Prahy.

Zajímavé je sledovat „ideologický vývoj“ v těchto letech, který nás dnes může překvapit zjištěním, že trvalo poměrně dlouhou dobu, nežli se komunistický převrat 25. února 1948 dotkl v plné míře i vojenské nemocnice. V denních rozkazech po výše uvedeném datu není o událostech na Staroměstském náměstí ani zmínky. V březnu se ještě vzpomínají narozeniny T. G. Masaryka, ale poprvé také bitva u Sokolova z 8.–13. 3. 1943 a ještě legionářská bitva u Bachmače ze 7.–13. 3. 1918.

29. dubna 1948 jsou vysláni dva gážísté a jeden voják z mužstva na Krajský sjezd akčních výborů Národní fronty. V květnu 1948 se začíná s výukou ruského jazyka, které se však účastní pouze gážísté, nikoli důstojníci. 5. 5. 1948 však dochází ke změně náčelníka vojenské nemocnice, kterým se stává plk. MUDr. Vladimír Janča.

Přesto se 7. května 1948 zástupci vojenské nemocnice ještě účastní kladení věnce k bustě TGM. Režim však začíná utahovat šrouby.

Od 1. 6. 1948 se nesmí ve vojenské nemocnici fotografovat, ani se v nemocnici nesmí držet fotoaparáty. 15. 6. 1948 přemísťuje Ministerstvo obrany z Českých Budějovic kpt. duchovní služby Ludvíka Toplíka do Tábora a místo vojenského duchovního správce nemá být v krajském městě nadále „prozatím“ obsazeno. 2. října 1948 ukládal rozkaz č. 226 odevzdat do lékařské knihovny bez udání důvodu všechny vypůjčené knihy. Snad náhradou měla být kniha Klementa Gottwalda „Deset let“, kterou personálu obstarala jako hromadný zlevněný nákup Vojenská správa.

Na druhou stranu se ještě 28. října 1948 účastnila deputace vojenské nemocnice slavnostní bohoslužby k 30. výročí trvání republiky. Aby byl zmatek v duších vojáků dokonalý, za necelý měsíc, 22. 11. 1948, se v nemocnici ve velkém stylu s vlajkami, vojenskou hudbou a nastoupenou posádkou povinně slavily 52. narozeniny prezidenta Gottwalda.

Za pět let řešil velitel nemocnice rozkazem státní smutek za J. V. Stalina. Úmrtí Klementa Gottwalda prožívala vojenská nemocnice o poznání stříději.

6. Společná vzpomínková slavnost - konání.
Dneš. t.j. 6.3.1953 bude provedena v Sokolovně společná vzpomínková slavnost k úmrtí n. J.V.Stalina v 19.30 hod.-
Účastníky veškerí důstojníci, obě.kam. a příslušníci ročin.
Ústroj pro důstojníky: vycházková, bílá košile, hnědá vásanka.
Důstojníci a civ.kam. se dostaví do Sokolovny nejpozději v 19.00 hod.
Účast povinná!

18. Nádelníci oddělení a složen v hřbitvě.
Nádelníci oddělení a složen předloží do 19.3.1953 do 09.00 hod. přehled o tom, kdo vystoupil z církve nebo sekty, kdo gústvárá v církvi neb sektě, kdo napomílá děti na náboženství, kdo pomílá děti na náboženství, jmenovitě do kanceláře ZVP. Těká se všech příslušníků 40K - tedy i voj. osob z povolání. Termín bezpodmíněně dodržet.

V 50. letech byl areál 4. Okružové nemocnice 1. vojenského okruhu (oficiální název od 21. 10. 1958 a od 23. 10. 1958 4. Armádní nemocnice) postupně modernizován.

Od 1. 2. 1952 došlo k novému rájónování, takže se spádovou oblastí staly kromě Jihočeského kraje také okresy Horažďovice, Sušice, Pacov, Pelhřimov a Kamenice nad Lipou. V letech 1957–1959 došlo k přestavbě operačního sálu a stavebním úpravám na celém chirurgickém oddělení.

2. 6. 1958 začal provoz ve vlastní prádelně.

V roce 1961 byly zřízeny pobočky vojenské nemocnice v Rudolfově a v Hrobech, kde byla mobilizační střediska. V roce 1971 přibýly ještě Panské Dubenky.

V roce 1965 získala nemocnice Vyznamenání za vynikající práci.

Personál vojenské nemocnice se poměrně značně angažoval v dění roku 1968. Od května do srpna zde proběhla podpisová akce na podporu 2000 slov, kterou organizovali tři lékaři, a získali údajně 30 podpisů. Z vojenské přísahy zmizelo „...po boku sovětské armády a armád ostatních socialistických zemí...“

Pražské jaro i zde zastavil 21. srpen. V tento významný den však nebyl ve vojenské nemocnici vydán žádný zvláštní rozkaz. 22. 8. 1968 kolem 21. hodiny bylo přivezeno na chirurgii po pádu letadla na letišti, kde zhasla světla, šest raněných sovětských vojáků, především se zlomeninami. Zdejší lékaři jim poskytli ošetření. 23. 8. odpoledne je odvezla sovětská zdravotnická služba a sovětský důstojník poděkoval personálu nemocnice za jejich práci. V průběhu odsunu raněných se před chirurgickým oddělením shromáždila část personálu, aby protestovala proti jejich hospitalizaci. Situaci vyřešil náčelník chirurgie pplk. MUDr. Bedřich Pitra s poukazem na Ženevskou konvenci o ochraně obětí války z roku 1949.

V té době byla sejmuta rozhodnutím velitele MUDr. Jiřího Macouna z areálu vojenské nemocnice rudá hvězda, a to na základě iniciativy vojáků základní služby, MUDr. Josefa Švába a údajně telefonického anonymu.

29. 10. 1968 navštívili nemocnici čtyři důstojníci zdravotní služby sovětské armády, aby „si vyměnili názory“.

7. 11. 1968 v den výročí Velké říjnové socialistické revoluce došlo večer k předčasnému sejmutí sovětské vlajky v obavách z jejího možného zneuctění.

Vojenské nemocnici se nevyhnula emigrace zaměstnanců do zahraničí. Konkrétně šlo o npor. PhMr. Venclíka, mjr. Pultra a dvou občanských zaměstnanců.

V roce 1969 se konala v Českých Budějovicích demonstrace připomínající srpnové události předchozího roku. Z vojenské nemocnice se jí účastnil občanský zaměstnanec Rada, se kterým byl poté rozvázán pracovní poměr.

17. 11. 1969 byl suspendován z funkce náčelníka vojenské nemocnice na místo náčelníka „duševního“ oddělení plk. MUDr. Jiří Macoun. 30. 6. 1971 mu byla odejmuta vojenská hodnost plukovníka a medaile Za službu vlasti z roku 1956 a Za zásluhy o obranu vlasti z roku 1961. Zároveň mu zanikl služební poměr vojáka z povolání a v hodnosti vojína byl ve smyslu § 25 zákona č. 76/1959 Sb. přeložen do zálohy.

31. 1. 1970 byl propuštěn do zálohy jako „nevyhovující“ organizátor Klubu angažovaných nestraníků (KAN) ve vojenské nemocnici chirurg MUDr. Josef Šváb. Jak uvádí analýza, byl o KAN v nemocnici poměrně velký zájem, odhadem bylo přihlášeno 50 osob, především občanských zaměstnanců.

Podle Rozkazu náčelníka týlu – zástupce velitele Západního vojenského okruhu č. 001 – věc: Analýza morálně-politického stavu, politických postojů vojáků z povolání a stupně konsolidace u TSÚZ na dobu od ledna 1968 do září 1969 z 23. 2. 1970, měly do 20. 3. 1970 proběhnout v českobudějovické vojenské nemocnici prověrky.

Aplikace infuze v roce 1974.

70.–80. léta byla jako i jinde ve znamení politické konsolidace. Vojenská nemocnice měla tři pobočky, v Hrobech, Panských Dubenkách a na Rudolfově, kde byly sklady materiálu, částečně určené pro polní nemocnice.

V těchto letech byla uvedena do provozu nová vstupní budova. Došlo k adaptaci půdních prostor budov chirurgie a interny na sociální zázemí pro zaměstnance. Spojení dvou nejstarších budov areálu a přístavění dalšího patra umožnilo rozšířit počet lůžek na psychiatrii. Došlo i na adaptaci nemocničního klubu, zaměstnanecké jídelny a garáží. V roce 1980 byl v blízkosti nemocnice zprovozněn internát sester.

6. 10. 1981 byl na nádvoří vojenské nemocnice ke Dni československé armády odhalen památník. Jeho autorem byl českobudějovický sochař František Mrázek. Socha vysoká 270 centimetrů byla demontována někdy v letech 1990–1991.

7. 5. 1986 se na nádvoří vojenské nemocnice shromáždil personál a hosté z řad české a sovětské generality, aby vyslechli z úst náčelníka MUDr. Zdeňka Nováka, že zařízení může nést název přívlastek „československo-sovětského přátelství“. Vyvrcholily tak družební styky velení nemocnice se Střední skupinou vojsk.

V roce 1981 začala v areálu vojenské nemocnice stavba chirurgického pavilonu. Snímek je z kontrolního dne. Uprostřed je tehdejší náčelník pplk. MUDr. Zdeněk Novák. Slavnostní otevření se konalo v roce 5. 5. 1981.

*Budova chirurgie nabízela na svou dobu moderní operační sály i zázemí.
Nyní je v této budově, v tzv. Dolním areálu nemocnice ortopedie.*

V roce 1986 byla dokončena rekonstrukce staré chirurgie a budovy č. I (psychiatrie, odd. funkční diagnostiky a pracovního lékařství).

V roce 1988 došlo k rekonstrukci prádelny.

Následující rok byla zahájena generální rekonstrukce kuchyňského provozu.

V roce 1989 bylo v českobudějovické vojenské nemocnici zaměstnáno 41 vojenských a 15 civilních lékařů. Působilo zde 157 civilních sester a další personál – 17 vojáků a 142 civilistů. K dispozici tu bylo 400 lůžek. Působila zde oddělení: vnitřní, chirurgie (zde bylo nejvíce hospitalizací, ročně provedeno 1716 operací), ORL, nervové, psychiatrické, oční, kožní, stomatologie, fyziatrie a léčebné rehabilitace, rentgenologie, hematologie a transfuze krve, klinické biochemie, funkční diagnostiky a tělovýchovného lékařství, lékařsko-psychologické, pracovního lékařství a anesteziologicko-resuscitační.

Na sklonku roku 1989 se změnila i atmosféra ve vojenské nemocnici, především zásluhou vzniklého Občanského fóra. Od roku 1990 přestala nemocnice používat přívlastek „československo-sovětského přátelství“.

Malou kuriozitou je, že ve vojenské nemocnici, která v éře socialismu měla být na nejvyšší úrovni komunistické ideologie, už před Sametovou revolucí v roce 1988 obdaroval děti zaměstnanců nejen povolený čert, ale dokonce i Mikuláš s andělem.

V roce 1990 začala její větší orientace na civilní sektor. Byla zahájena úzká spolupráce s novou soukromou zdravotnickou školou Bílá vložka pro vzdělávání záchranářů.

Rok 1990 přinesl plán mimořádných opatření v době války v Perském zálivu a událostí v tehdejší SSSR. Od 1. 4. 1991 působili v nemocnici příslušníci civilní vojenské služby jako sanitáři a pomocní pracovníci při týlových službách. Spokojenost s nimi nebyla zprvu velká, zdejší profesionálové viděli jako nutné podrobit zájemce o civilní službu psychologickému vyšetření.

4. 6. 1991 se konalo oficiální shromáždění příslušníků ústavu, kde byli seznámeni s perspektivou nemocnice a jejím začleněním do soustavy zdravotnických zařízení ve městě České Budějovice.

Od 24. 4. 1991 byla zavedena zdravotnická služba pro výjezd, kde sloužili lékaři útvarů posádky a hotovostní řidič s vozidlem. Týmy prováděly vizity a kontroly v ošetrovnách posádek a navštěvovaly nemocné zaměstnance vojska.

V roce 1991 došlo k rušení útvarů Rudolfov, Hroby a Panské Dubenky.

1. 2. 1991 byla uzavřena smlouva mezi českobudějovickým Okresním ústavem národního zdraví a Vojenskou nemocnicí České Budějovice o spolupráci interních oddělení.

Od roku 1990 docházelo všeobecně k poklesu využití lůžkového fondu vojenské nemocnice, nejvýrazněji na interním a kožním oddělení v souvislosti s personálními změnami.

V roce 1993 došlo k přechodu nemocnice na nový systém v podmínkách působení všeobecné vojenské a dalších resortních zdravotních pojišťoven.

Od 1. 11. 1992 došlo ve vojenské nemocnici k velkým personálním změnám na postech lékařů.

8. 3. 1993 byl upraven Statut Vojenské nemocnice České Budějovice, kdy se stala vojenským léčebným ústavem Armády České republiky. Zřizovatelem se stalo Ministerstvo obrany. Vojenská nemocnice byla tak přímo podřízena zdravotnickému oddělení Vojenského velitelství Západ v Táboře.

1. 7. 1994 došlo na základě rozkazu Ministerstva obrany ČR č. 14/94 ke zrušení rozpočtové organizace Vojenské nemocnice České Budějovice a byla zřízena příspěvková organizace Vojenská nemocnice České Budějovice. Nemocnice byla financována zdravotními pojišťovnami, zřizovatelem a platbami za výkony nesledující léčebný cíl. Měla 301 lůžko. Počet přijatých za rok 1994 činil 3 978 osob, z toho bylo 62 % civilistů.

Vojenská nemocnice České Budějovice byla k 1. 10. 1994 nově reorganizovaná se sníženým počtem zaměstnanců a byla převedena z Útvaru zdravotnických zařízení Hradec Králové do podřízenosti Náčelníka zdravotnické služby Armády České republiky. Náčelník plk. MUDr. Jan Dunda se stal ředitelem.

Do areálu Vojenské nemocnice se nastěhovali nájemníci: Od roku 1994 do roku 1995 firmy Vojenská zdravotní pojišťovna, VoNeS s.r.o., prodejna potravin, kadeřnictví, pedikúra, Chiromax, Medim, Set-servis, Sekava, Štěpánek-Horská, stomatologická laboratoř s.r.o.

Na základě rozkazu MO ČR č. 46 z 29. 9. 1995 byla příspěvková organizace Ministerstva obrany Vojenská nemocnice České Budějovice zrušena dnem 31. 12. 1995. Likvidace všech závazků a pohledávek Vojenské nemocnice byla stanovena k 31. 3. 1996. Nakonec se likvidace protáhla až do 30. 6. 1996.

Přehled náčelníků českobudějovické vojenské nemocnice od 4. 6. 1945 do 30. 6. 1996

4. 6. 1945–26. 12. 1945 pplk. MUDr. František Vaňata
27. 12. 1945 plk. MUDr. František Šrytr
26. 9. 1946 plk. MUDr. Antonín Tesař
5. 5. 1948–12. 1951 plk. MUDr. Vladimír Janča
7. 12. 1951–7. 12. 1955 plk. MUDr. Josef Praveček
7. 12. 1955–10. 10. 1956 generálmajor MUDr. František Engel
10. 10. 1956–30. 9. 1958 plk. MUDr. František Brýna
25. 8. 1958–17. 11. 1969 plk. MUDr. Jiří Macoun
17. 11. 1969–5. 2. 1990 pplk. MUDr. Zdeněk Novák
5. 2. 1990 pověřen funkcí zástupce náčelníka plk. MUDr. František Matějka, CSc.
červen 1990 – (od 30. 3. 1994 změna názvu funkce z náčelníka na ředitele) –
31. 12. 1995 plk. MUDr. Jan Dunda
1. 1. 1996–30. 6. 1996 náčelník likvidační skupiny pplk. Jiří Fiala.⁹

1. 6. 1996 se stal ředitelem civilní krajské nemocnice MUDr. Jiří Bouzek, MBA (6. 1. 1949–20. 12. 2004). S jeho jménem je spjatý začátek změn v podobě nemocnice, odpovídajících již 21. století. A to jak v léčbě pacientů, tak v prostorovém a přístrojovém vybavení a v organizaci, která vyvrcholila přeměnou nemocnice do akciové společnosti.

Rok 1996 je spojený s masivní digitalizací, kdy začal pracovat tým pro výběr a realizaci nemocničního informačního systému (NIS). Zkušebně byl uveden do provozu v několika odděleních roku 2002, o dva roky později pak v celé nemocnici.

V prosinci 1996 byl stavebně dokončen nový pavilon patologie a soudního lékařství. Stavbu spolufinancovalo Ministerstvo zdravotnictví ČR. Celkové náklady včetně vybavení dosáhly 98 milionů korun.

Na projektu se podílely odbor výstavby nemocnice a po architektonické stránce ateliér AD manželů Ing. arch. Naděždy a Antonína Dvořákových. Ve 2. čtvrtletí 1997 byla budova otevřena pro provoz. V přízemí byl pitevní trakt, rozdělený na pitevní patologie, soudního lékařství a zcela provozně oddělenou infekční pitevní. Celkem se zde nacházelo šest pitevních stolů a 45 chladicích boxů pro zemřelé. V 1. patře byla pracoviště patologie včetně laboratoří. 2. patro patřilo soudnímu lékařství. Ve 3. patře byla posluchárna, muzeum preparátů a strojní zázemí celého objektu. Kromě kvalit z hlediska lékařství se podařilo touto stavbou vyřešit etický problém, který tehdy nemocnice měla s důstojným ukládáním zemřelých. Původní budova patologie mezi tehdejšími dětským a infekčním oddělení byla zbourána.

V roce 1997 zakoupila nemocnice přístroje za téměř 39 milionů korun, což ve své době představovalo historický vrchol. Větší investice do přístrojů nemocnice nikdy před tím neučinila.

Od 1. 12. 1997 dochází k další změně oficiálního názvu nemocnice na „Nemocnice České Budějovice“.

17. 12. 1998 byly za přítomnosti tehdejšího ministra zdravotnictví MUDr. Ivana Davida, CSc. otevřeny v Centrálním pavilonu nové prostory pro kardiologické oddělení. Tím byl položen základ vzniku Kardiocentra Nemocnice České Budějovice, a.s. V přízemí vznikla nová angiografická jednotka, ECHO laboratoře a tři kardiologické ambulance. Ve 3. patře došlo k rekonstrukci lůžkové části oddělení s kapacitou 62 lůžek. Z toho bylo šest na koronární jednotce, 21 na intermediární péči a 33 standardních. Po vybudování prostor pro nové kardiologické oddělení přišly v letech 2000–2001 na řadu prostory pro nově ustavené kardiochirurgické oddělení. K dispozici byly poté tři operační sály a odpovídající počet lůžek. Poslední část Kardiocentra, katetrizační trakt, se podařilo vybavit a plně zprovoznit v roce 2007.

Od roku 2008 začaly sloužit v tomto traktu nově rekonstruovaný sál pro intervenční kardiologii a zcela nový sál pro arytmiologii.

V roce 1999 došlo v Dolním areálu k opravě bývalé štábní budovy Vojenské Nemocnice, kam se přestěhovalo psychiatrické oddělení.

V letech 1999–2000 proběhla rekonstrukce staré části chirurgického pavilonu z roku 1939.

Na začátku roku 2000 skončila v Dolním areálu oprava pavilonu „E“ pro malé chirurgické obory (oční, ORL a stomatochirurgické oddělení).

V jihozápadní části Horního areálu byly zbourány nepotřebné garáže a dílny, většinou ve špatném stavu.

V roce 2000 byl vybudován vlastní zdroj vody s úpravnou.

31. 12. 2001 došlo rozhodnutím Ministerstva zdravotnictví ČR k přechodu příspěvkové organizace Nemocnice České Budějovice do vlastnictví Jihočeského kraje. 1. 1. 2002 se mění status nemocnice. Z dosavadní příspěvkové organizace se stává nestátním krajským zařízením, přičemž zřizovací listinu schválilo Krajské zastupitelstvo 29. 1. 2002; k zápisu do Obchodního rejstříku došlo v červenci 2002.

Nejnápadnější změna následovala na přelomu roku 2001/2002, kdy zmizela celá vstupní funkcionalistická administrativní budova včetně vrátnice, kotelny a typického komínu.

Pro potřeby vedení byl po přechodném období, kdy ředitelství sídlilo v bývalé ubytovně Vojenské nemocnice na adrese B. Němcové 8, upraven pavilon kožního oddělení.

Vlevo nové sídlo vedení nemocnice v budově bývalého kožního oddělení. Vpravo původní podoba interního pavilonu.

27. 11. 2002 byl slavnostně zahájen provoz nového Hemodialyzačního střediska, přestěhovaného z přízemí interního pavilonu, kde sídlilo od svého vzniku v roce 1971, naproti do nově upravené budovy po závodní mateřské škole. V novém centru vzniklo 16 dialyzačních míst, zlepšilo se vybavení pro nemocné, sklady i podmínky pro personál.

V roce 2002 zasáhly nemocnici, ležící poblíž Vltavy povodně. Okamžitá provozní ztráta dosáhla pěti milionů korun, byl zničen centrální zdroj chlazení pro klimatizaci.

27. 1. 2003 se po padesáti letech vystěhovalo z přízemí a suterénu historické budovy A do pavilonu O (oddělení následné péče) rehabilitační oddělení. Postupně se zde soustředila i další rehabilitační pracoviště, roztroušená do té doby na různých místech nemocnice. Sestěhování rehabilitační péči soustředilo, avšak došlo k redukci potřebných služeb kvůli nedostatku místa. Proto došlo v roce 2010 k rekonstrukci bývalé lékárny v bezprostřední blízkosti pavilonu O, se kterou byla budova spojena krčkem. Pacienti zde našli nové tělocvičny, vodoléčbu včetně bazénu a ambulance.

V únoru 2003 byla otevřena po rekonstrukci bývalé protetiky a přístavbě nová centrální ústavní lékárna. V budově jsou přípravny léků a sklady. Ve stejném objektu bylo vybudováno odběrové centrum transfuzního oddělení (Stanice dárců krve).

V roce 2003 proběhla zásadní rekonstrukce interního pavilonu z padesátých let, financovaná částečně ze státního rozpočtu.

V roce 2004 skončila oprava historické budovy A, především byla vyměněna okna a pořízena nová fasáda, respektující původní vzhled budovy. Pro své kvality získala ocenění BAUMIT ■ fasáda roku 2004. Objekt byl kromě pracoviště nukleární medicíny již prázdný a připravený k zakonzervování.

24. 11. 2003 byl pořízen notářský zápis o akciové společnosti Nemocnice České Budějovice.

Od 1. 1. 2004 zahájila Rozhodnutím o registraci nestátního zdravotnického zařízení Krajského úřadu Jihočeského kraje svou činnost Nemocnice České Budějovice, a.s., kde 100% vlastníkem akcií byl Jihočeský kraj. Prvním předsedou představenstva se stal dosavadní ředitel nemocnice MUDr. Jiří Bouzek, MBA. Po jeho úmrtí jmenoval Jihočeský kraj členem představenstva MUDr. Břetislava Shona, který byl 14. 3. 2005 zvolen jeho předsedou a tuto funkci vykonává do současné doby.

Na místě původního vjezdu byla postavena v roce 2004 moderní vstupní hala, tzv. terminál, s recepcí, prodejnou potravin, lékárnou, ordinací závodního lékaře a přiléhajícím prostorem, pronajímaným pod názvem Delfin fitcentru. Objekt navrhl českobudějovický architektonický ateliér A + U Design (autorka Ing. arch. Dagmar Polcarová). Zhotovitelem byla rovněž českobudějovická firma MANE Stavební spol. s r. o. Náklady na realizaci dosáhly 90 milionů korun. Vstupní terminál získal v roce 2006 ocenění PRESTA – prestižní stavba jižních Čech v kategorii občanské a průmyslové stavby 2004. Před vstupní halou byl prostor upraven jako rozsáhlé parkoviště pro pacienty a návštěvníky nemocnice.

Terminál nemocnice otevřeli slavnostně přestřizáním pásky 8. 12. 2004 (zprava) RNDr. Jan Zahradník – hejtman Jihočeského kraje a MUDr. Břetislav Šon, který byl pověřený řízením nemocnice.

12. 12. 2005 byl slavnostně otevřen nově zrekonstruovaný a moderně vybavený pavilon Centrálních laboratoří v hodnotě 140 milionů korun.

Svá pracoviště zde měla lékařská mikrobiologie, bakteriologie, parazitologie a mykologie, virologie, hematologie, imunologie, lékařská genetika, molekulární biologie a genetika a laboratoř klinické chemie. Původní objekt biochemických laboratoří, otevřený v roce 1989 byl vyklizen a od roku 2012 slouží po zásadní přestavbě jako výdejna patientské stravy a zaměstnanecká jídelna.

Po otevření následovala prohlídka.

(Zleva) předseda představenstva Nemocnice České Budějovice, a.s. MUDr. Břetislav Shon, vedoucí laboratoře klinické biochemie Ing. Marie Kašparová, politik Ing. Miroslav Kalousek (KDU-ČSL) a hejtman Jihočeského kraje RNDr. Jan Zahradník.

V roce 2006 byla ukončena vlastní příprava stravy v nemocniční kuchyni, jak pro pacienty, tak pro zaměstnance. Důvodem bylo zastaralé vybavení kuchyně neodpovídající normám Evropské unie a výše nákladů, pokud by se kuchyně podle nich nově upravila. Nemocnice proto uzavřela smlouvu s Menzou Jihočeské univerzity, která se stala dodavatelem stravy. V roce 2007 tato instituce vyhrála výběrové řízení na dodavatele stravy v celém požadovaném sortimentu diet. Od roku 2007 připravovala pro nemocnici denně cca 5 000 jídel. V areálu sloužil objekt kuchyně od roku 2006 jen jako výdejna stravy a zaměstnanecká jídelna.

26. 6. 2006 navštívil Nemocnici České Budějovice, a.s. v rámci své návštěvy Jihočeského kraje prezident republiky Václav Klaus s manželkou. Prohlédli si neonatologické oddělení, které svými výsledky patří mezi nejlepší zařízení v péči o nedonošené děti v České republice.

Vlevo: Prezidentský pár uvítal předseda představenstva Nemocnice České Budějovice, a.s. MUDr. Břetislav Shon. V pozadí hejtman Jihočeského kraje RNDr. Jan Zahradník a ředitel protokolu kanceláře prezidenta republiky Jindřich Forejt. Vpravo prim. MUDr. Milan Hanzl, PhD. provází návštěvu po neonatologickém oddělení.

4. 10. 2006 založila nemocnice společně s oblastním spolkem Českého červeného kříže tradici každoročního koncertu nebo divadelního představení pro jihočeské dárce krve. Vystoupení bylo vždy bez honorářů pro umělce, podporované Jihočeským krajem a Městem České Budějovice. Program v Koncertní síni Otakara Jeremiáše sledovalo dvě stě dárců se svými partnery.

V polovině roku 2007 opustila nemocnice tzv. Herinkovu vilu, naposledy využívanou pro oddělení pracovního lékařství. To se přestěhovalo do bývalé Vojenské nemocnice, nyní pavilonu G Dolního areálu. Vilu poté začal pro potřeby svých institucí (Jihočeského muzea) využívat Jihočeský kraj jako majitel akcí Nemocnice České Budějovice, a.s.

Na jaře 2007 bylo z původní historické budovy A do suterénu Centrálního pavilonu C přestěhováno oddělení nukleární medicíny. Tím došlo k soustředění ambulancí a lůžek (v 5. patře) tohoto oddělení pod jednu střechu. V rámci změn bylo oddělení mj. vybaveno novou gamakamerou, nově byly vybaveny přípravny radiofarmak. Po vystěhování nukleární medicíny byla původní budova A zcela zakonzervována a připravena pro rekonstrukci a další využití s tím, že se již nepředpokládala renovace pro zdravotnické účely. V roce svého 100. výročí (2014) byla stále ještě prázdná.

Na přelomu února a března 2007 se přestěhovalo hematologické oddělení z tzv. Sdruženého pavilonu do budovy Centrálních laboratoří. Sdružený pavilon, stojící trochu stranou na kraji Horního areálu se posléze stal místem výuky studentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity. Do Centrálních laboratoří se 1. 3. 2007 také přestěhovala ambulance lékařské genetiky.

15. 9. 2008 bylo za účasti ministra zdravotnictví ČR Tomáše Julínka a ministra financí ČR Miroslava Kalouska otevřeno nové Emergency v přízemí chirurgického pavilonu.

Přestřižení pásky v nově vybudovaném prostoru urgentního příjmu Emergency se ujali pánové (zleva): ministr financí ČR Ing. Miroslav Kalousek, hejtman Jihočeského kraje RNDr. Jan Zahradník, předseda dozorčí rady Nemocnice České Budějovice, a.s. MUDr. Vladimír Pavelka, ministr zdravotnictví ČR MUDr. Tomáš Julínek a předseda představenstva Nemocnice České Budějovice, a.s. MUDr. Břetislav Šon.

„Urgentní příjem“ spočíval v zásadní rekonstrukci prostor pro anesteziologicko-resuscitační oddělení (ARO) a připojení nových ambulančních oddělení úrazové chirurgie. Komplex, kde bylo 14 anesteziologicko-resuscitačních lůžek, byl napojen na radiodiagnostický komplement, vybavený nově komputerovou tomografií, angiografií a přímo digitalizovanou skiografií. ARO bylo navíc propojeno s operačními sály neurochirurgie a odděleními traumatologie i chirurgie. Náklady 180 milionů korun uhradila z větší části sama nemocnice, z části finančně přispěl Jihočeský kraj.

Následující rok se nemocnice zapojila do projektu Ministerstva zdravotnictví ČR, které získalo v rámci Evropských strukturálních fondů finance pro 12 traumacenter. 31. 12. 2009, kdy projekt skončil, získala nemocnice v rámci Modernizace a obnovy přístrojového vybavení Traumatologického centra špičkové vybavení za 71,2 milionu korun. 85 % uhradil Evropský fond pro regionální rozvoj, zbytek Ministerstvo zdravotnictví ČR.

Traumacentrum získalo například ISO 3D C rameno (1. vpravo) nebo bipolární koagulaci MALIS pro neurochirurgii (2. vpravo).

V rámci stejné akce se podařila rovněž modernizace a obnova přístrojového vybavení Centra komplexní onkologické péče. Zde dosáhly náklady na nové přístroje 83,05 milionu korun.

Mezi novými přístroji přibyl například robot na míchání cytostatik (vlevo) nebo magnetická rezonance (vpravo).

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
ŠANCE PRO VÁŠ ROZVOJ

29. 9. 2008 byla slavnostně poklepem kladívka zahájena stavba pavilonu pro léčbu dětských pacientů. (Na snímku hejtman Jihočeského kraje RNDr. Jan Zahradník.)

Budova, kde dosud dětské oddělení od roku 1951 sídlilo, byla postavena v roce 1937 jako infekční pavilon. Přes různé nástavby, úpravy a modernizace, poslední v rámci „Akce Z“ provedené v letech 1977–1981, se stal pavilon pro potřeby moderní pediatrie zcela nevyhovující. Pro výstavbu byl zvolen pozemek v těsném sousedství dětského oddělení, kde dříve stál objekt patologie a soudního lékařství. Nová pětipodlažní budova s dvou, nejvýše třílůžkovými pokoji s vlastními sociálními zařízeními, odděleným sociálním zázemím pro personál a doprovod dětských pacientů, recepcí, oddělenou částí pro akutní ošetření, s odbornými

ordinacemi, ale také s hernami a školními prostory, byla dokončena v roce 2010.

Dětské oddělení bylo stavebně propojeno s chirurgickým a infekčním pavilonem. Celková náklady dosáhly téměř 290 milionů korun. Více nežli 90 % této částky činila dotace z Regionálního operačního projektu Evropské unie NUTS II Jihozápad. Tato investice byla v historii nejvyšší, kterou získala nemocnice z peněz Evropské unie. Architektonický návrh vypracovala firma AGP – Nova spol. s r.o., České Budějovice. Zhotovitelem byla českobudějovická firma MANE STAVEBNÍ, s. r. o.

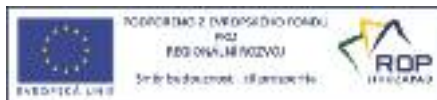
Interiéry malbami vyzdobila Magdalena Reindlová. Slavnostní otevření budovy se odehrálo 17. 5. 2010. 7. 4. 2011 získala stavba od odborné komise, složené z architektů a stavbařů čestné uznání PRESTA (Prestižní stavba jižních Čech) v kategorii Občanské a průmyslové stavby postavené v letech 2008–2010.

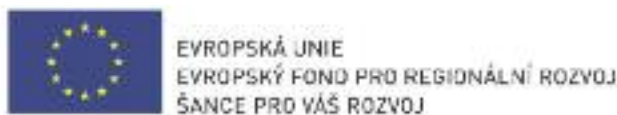
23. 2. 2011 byla veřejnosti prostřednictvím médií představena dokončená Modernizace vybavení Centrálních laboratoří. V investici 50 milionů korun se skrývalo především pořízení plně automatizované analytické linky v laboratoři klinické biochemie. V této době zpracovávaly Centrální laboratoře ročně 3 miliony laboratorních testů pro cca 300 000 pacientů. Investice byla z více nežli 90 % kryta evropskými fondy Regionální operační program Jihozápad.

Vlevo Automatická linka – preanalytická část, vpravo imunochemické analyzátoři.

30. 11. 2011 oficiálně představilo vedení nemocnice veřejnosti prostřednictvím novinářů modernizované a obnovené přístrojové vybavení komplexního kardiologického centra. Investice 80 milionů korun, z 85 % krytá dotačními zdroji z Integrovaného operačního programu Evropské unie, přiřadila zdejší kardiocentrum mezi čtyři nejlépe vybavená specializovaná lékařská pracoviště v zemi. Pro obor kardiochirurgie se stal spádovou oblastí Jihočeský kraj, pro obor arytmologie a kardiostimulace navíc část kraje Vysočina a malá část Plzeňského kraje.

V roce 2012 došlo k přestěhování provozů v objektu kuchyně, výdejny patientské stravy a zaměstnanecké jídelny do rekonstruované budovy bývalého oddělení klinické biochemie. Budova kuchyně byla zbourána v roce 2013, aby na tomto místě a ploše po zbouraném plechovém skladu vyrostlo zaměstnanecké parkoviště pro 265 automobilů a kolostav pro 200 kol. O výstavbě kuchyně ve vlastním areálu i režii začala nemocnice uvažovat opět v roce 2013.

Nemocnice České Budějovice, a.s. prošla 18.–19. 6. 2013 úspěšně akreditačním šetřením České společnosti pro akreditaci ve zdravotnictví s.r.o. a stala se tak nositelkou „Certifikátu kvality a bezpečí“ s platností do června 2016.

Nyní má akreditované tři laboratorní provozy:

20. 12. 2012 vydal Český institut pro akreditaci o.p.s. zdravotnické laboratoři patologického oddělení Nemocnice České Budějovice, a.s. osvědčení o akreditaci pro histopatologická a fytopatologická vyšetření platné do listopadu 2015. 9. 10. 2013 získaly osvědčení o akreditaci Centrálních laboratoří v odbornosti cytogenetika, molekulární genetika, lékařská mikrobiologie (bakteriologie, virologie, parazitologie a mykologie), alergologie a klinická imunologie a odběr krevních vzorků s platností do ledna 2016. Osvědčení o akreditaci získaly 19. 11. 2013 laboratoře transfuzního oddělení pro odbornosti imunohematologie a transfuzní služba a odběr krve s platností do listopadu 2016.

PŘÍLOHY

ŘEDITELÉ ČESKOBUDĚJOVICKÉ NEMOCNICE¹⁰

(Nemocnice na Senovážném náměstí)

1874–1901	Želísko Jan
1901–3/1914	Mautner Wilhelm

(Nemocnice v ul. B. Němcové)

3/1914–12/1922	Mautner Wilhelm
12/1922–8/1939	Michl Jan
9/1939–5/1945	Neumann Walter
5/1945–9/1945	Bureš Karel (pověření)
10/1945–3/1951	Barták František
3/1951–12/1951	Fischer Vjekoslav

(Krajský ústav národního zdraví – Krajská nemocnice)

1/1952–10/1953	Šosty Josef
11/1953–9/1958	Pešková Kamila

(Krajská nemocnice s poliklinikou)

10/1958–6/1960	Kesek Karel
7/1960–9/1975	Bárta Miloslav
10/1975–12/1985	Slanina Libor
1/1986–8/1989	Bican Jaroslav
9/1989–4/1990	Rezek Václav
4/1990–10/1990	Rezek Václav (dočasné pověření)
11/1990–5/1992	Blažek Karel
6/1992–3/1993	Mynář Ivo
4/1993–5/1996	Šabata Ladislav

(Nemocnice České Budějovice a Nemocnice České Budějovice, a.s.)

6/1996– + 20. 12. 2004	Bouzek Jiří
21. 12. 2004–12/2004	Novák Jaroslav (pověření)
12/2004–13. 3. 2005	Shon Břetislav (pověření)
14. 3. 2005 – dosud	Shon Břetislav

PŘEDSEDOVÉ DOZORČÍ RADY NEMOCNICE ČESKÉ BUDĚJOVICE, A.S.

1. 1. 2004–16. 3. 2009	Pavelka Vladimír
17. 3. 2009–24. 2. 2013	Zimola Jiří
25. 2. 2013 – dosud	Podhola Petr

PRIMARIÁTY A JEJICH PRIMÁŘI¹⁰

LŮŽKOVÁ ODDĚLENÍ

Anesteziologicko-resuscitační oddělení

12/1965–6/1984 Bárta Josef
7/1984–9/1994 Gruber Antonín
10/1994–1/1998 Zoubek Jiří

Anesteziologicko-resuscitační oddělení I

2/1998–4/2002 Zoubek Jiří

Anesteziologicko-resuscitační oddělení II

2/1998–4/2002 Kuta Bohuslav

Anesteziologicko-resuscitační oddělení (sloučené)

5/2002 – dosud Kuta Bohuslav

Dětské oddělení I

1/1946–4/1977 Šabata Ladislav
5/1977–1/1980 Říha František
2/1980–2/1983 Velemínský Miloš (zástupce)
3/1983–3/1993 Říha František
4/1993 – dosud Smrčka Vladislav

Dětské oddělení II (nyní Neonatologické oddělení)

3/1983–8/1997 Velemínský Miloš
9/1997 – dosud Hanzl Milan

Gastroenterologické oddělení

4/1998–6/1998 Shonová Olga (pověřena vedením)
7/1998 – dosud Shonová Olga

Chirurgické oddělení

1/1915–1/1938 Haim Emil
1/1938–11/1938 Haim Emil (dočasné vedení)
11/1938–12/1955 Domanský Karel
1/1956 Podlaha Jan (dočasné vedení)
2/1956–12/1961 Šejhar Jiří
1/1962–3/1982 Kostelecký Antonín
4/1982–2/1991 Cypro Bohuslav
3/1991 – dosud Louda Vojtěch

Oddělení úrazové chirurgie

8/1953–2/1979 Podlaha Jan
2/1979–6/1993 Pexa Miloslav
6/1993 – dosud Kopačka Pavel

Oddělení plastické chirurgie

7/2006 – dosud Mařík Vladimír

Infekční oddělení

2/1936–5/1951 Barták František
5/1951–5/1952 Bäumelt Bohuslav
6/1952–11/1977 Marsa Jiří
11/1977–9/1978 Cihlová Věra (pověřena vedením)
10/1978–11/1989 Cihlová Věra
12/1989 – dosud Chmelík Václav

Interní oddělení

1/1915–12/1922 Mautner Wilhelm
12/1922–8/1939 Michal Jan
9/1939–5/1945 Neumann Walter
5/1945–9/1945 Karel Bureš (pověřen vedením)
10/1945–1/1965 Bäumelt Bohuslav
2/1965–10/1972 Fleischhans Bohuslav

Interní oddělení I

11/1972–12/1976 Fleischhans Bohuslav
1/1977–11/1988 Dvořák Karel
12/1988–3/1998 Vambera Milan
(Od dubna 1998 změna názvu na kardiologické oddělení)
4/1998–7/1998 Vambera Milan
7/1998 – dosud Toušek František

Interní oddělení II

11/1972–12/1976 Dvořák Karel
1/1977–3/1977 Fleischhans Bohuslav
4/1977–1/1997 Štěpánek Zdeněk
2/1997–3/1998 Havránek Pavel
(Od dubna 1998 změna názvu na Interní oddělení)

4/1998–12/2013 Havránek Pavel
1/2014 – dosud Pešková Marie

Kardiochirurgické oddělení

4/2000–8/2006 Šetina Marek
9/2006 – dosud Mokráček Aleš

Kožní oddělení

8/1945–10/1947 Frenzl František
10/1947–1948 Materna Jan
(zástup z vojenské nemocnice)
1948–3/1948 (pověřena vedením) Ptáčková-Nečásková
4/1948–6/1950 Vrbovský Josef
7/1950–5/1951 Fischer Vjekoslav
6/1951–7/1951 Horáček Jaroslav
(zastupující primář ze Strakonic)
8/1951–2/1952 Fischer Vjekoslav
2/1952–4/1952 Mokráček Leopold
4/1952–6/1981 Palouš Viktor
7/1981–12/1988 Hodáč Vladimír
1/1989–3/1991 Petříková Jitka
4/1991–3/1996 Jakovljevičová Emilie
4/1996 – dosud Horažďovský Jiří

Oddělení ušní, nosní, krční (ORL)

7/1939–8/1939 Venclík Hynek
9/1939–5/1945 Ludwig Gustav
5/1945–2/1977 Venclík Hynek
3/1977–6/1988 Starý Jan
7/1988 – dosud Pavlíček Pavel

Nervové oddělení

12/1945–6/1975 Loučka Vladimír
7/1975–6/1985 Vyhnánková Elvíra
6/1985–1/1986 Bártová Dobroslava (pověřena vedením)
2/1986–3/1991 Hadáčková Ludmila
4/1991–6/2009 Wierer Antonín
1/2010 – dosud Tišlerová Drahoslava

Neurochirurgické oddělení

1/1986–9/1994 Kozler Petr
10/1994 – dosud Chlouba Vladimír

Oddělení nukleární medicíny

9/1970–6/1996 Brož Jiří
7/1996–3/2013 Šabata Ladislav
4/2013 – dosud Maxa Václav

Oční oddělení

5/1945–1/1980 Pitter Jaroslav
2/1980–3/1991 Timr Alois
4/1991–12/1997 Behenská Jitka
[Rozděleno na 1. oční (Horní areál) a 2. oční (Dolní areál)]

Oční oddělení I

1/1998–7/1999 Behenská Jitka

Oční oddělení II

1/1998–7/1999 Mikas Karel

Oční oddělení (sloučeno)

8/1999–10/1999 Behenská Jitka
10/1999 – dosud Sattran Jan

Léčebna dlouhodobě nemocných I

12/1985–3/1998 Gruberová Božena

Léčebna dlouhodobě nemocných II

12/1985–3/1998 Žáček Ivo
(Sloučeno v 1. Oddělení následné péče, Horní areál)
4/1998– 12/2006 Žáček Ivo
1/2007 – dosud Cábková Jitka

Léčebna dlouhodobě nemocných III

1/1998–3/1998 Dohnal Pavel

Léčebna dlouhodobě nemocných IV

1/1998–3/1998 Košťák Jiří

Léčebna dlouhodobě nemocných V

1/1998–3/1998 Karpianus Milan
(Sloučeno v 2. Oddělení následné péče, Dolní areál)
4/1998 – dosud Dohnal Pavel

Ortopedické oddělení

10/1946–2/1975 Procházka Jan
3/1975–3/1991 Krbec Jiří
4/1991–6/2002 Haloun Josef

7/2002–8/2002 Krátký Zdeněk (pověřen vedením)
9/2002 – dosud Stehlík Jiří

Onkologické oddělení

(Původně Oddělení pro léčení zářením)

5/1947–4/1951 Vaďura František
4/1951–1/1984 Rubeš Rudolf
2/1984–6/1989 Hybl Miroslav
7/1989–4/2007 Fischer Jan
6/2007 – dosud Janovský Václav

Oddělení pracovního lékařství

(Původně Oddělení nemocí z povolání
– v letech 1980–2000 lůžková část)

1/1955–12/1965 Hájek Eduard (ordinariát)
12/1965–1/1984 Hájek Eduard
2/1984–3/1991 Boček Jaroslav
4/1991 – dosud Hejlek Aleš

Psychiatrické oddělení

4/1955–8/1975 Klen Arnošt
9/1975–1/1983 Peterová Eva
2/1983–5/1998 Chodura Vladimír
6/1998–4/2004 Spousta Slavomír
6/2004 – dosud Tuček Jan

Rehabilitační oddělení

5/1963–7/1984 Štolba Lubomír
8/1984–6/1991 Šulďová Marie
7/1991–12/1997 Talíř Dušan
(Rozděleno na 1. rehabilitační oddělení, Horní areál
a 2. rehabilitační oddělení, Dolní areál)

1. rehabilitační oddělení (Horní areál)

1/1998–8/1998 Talíř Dušan

2. rehabilitační oddělení (Horní areál)

1/1998–8/1998 Hrdý Roman
(Sloučeno na Rehabilitační oddělení)
8/1998–1/2013 Wiererová Jana
3/2013 – dosud Holická Jana

Stomatologické oddělení

10/1947–10/1952 Švejda Josef
11/1952–12/1980 Blažek Jan
1/1981–1/1981 Chochola Pavel (pověřen vedením)
2/1981–2/2002 Opravil Jaroslav
1/2003 – dosud Strihavka Pavel

Plicní a TRN oddělení

8/1946–12/1971 Tomečka Maxmilián
1/1972–3/1972 Tomečka Maxmilián (pověřen vedením)
4/1972–10/1984 Tvarůžek Vladimír
10/1984–2/1991 Šnorek Václav
3/1991–7/1996 Zavadil Jan
7/1996–10/1996 Šnorek Václav (pověřen vedením)
10/1996–12/2012 Šnorek Václav
1/2013 – dosud Vaník Petr

TRN – Plicní léčebna Vyšší Brod

Ředitel:

9/1964–6/1974 Náhoda František
7/1974–4/1975 Baumelt Bohuslav
5/1975–3/1982 Petrus Jiří
4/1982–12/1990 Přech Jiří

Vedoucí lékař při Nemocnici s poliklinikou:

1/1991–12/1995 Přech Jiří
1/1996–4/1997 Lipták Ján

Zástupce ředitele Nemocnice České Budějovice pro detašované pracoviště:

5/1997 – Lipták Ján

Plicní léčebna České Budějovice

(primář)

Lipták Ján

Liptáková Zuzana (pověřena vedením)
– dosud Liptáková Zuzana

Urologické oddělení

8/1957–6/1962 Šejhar Jiří
7/1962–1/1984 Kunc Václav
2/1984–2/1997 Beránek Radoslav
3/1997–5/2006 Šon Břetislav
5/2006 – dosud Fiala Miloš

Ženské oddělení

10/1934–7/1960 Příbrský Jan
7/1960–6/1961 Pařízek Jaroslav (pověřen vedením)
7/1961–12/1971 Šturma Jan
1/1972–12/1972 Pařízek Jaroslav (pověřen vedením)
1/1973–6/1986 Pařízek Jaroslav
7/1985–1/1990 Křešnička Jan
1/1990–5/1990 Lindner Ivan (pověřen vedením)
(Rozděleno na Ženské – gynekologie a Ženské – porodnictví)

Ženské – gynekologie

6/1990–6/1991 Lindner Ivan
7/1991–5/1993 Míka Josef

Ženské – porodnictví

6/1990–2/1991 Schacherl Otakar
3/1991–5/1993 Linha Jiří
(Sloučeno na Ženské oddělení)
6/1993–10/1995 Míka Josef
10/1995 – dosud Sák Petr

NELŮŽKOVÁ ODDĚLENÍ

Lékárna ústavní

7/1960–12/1985 Šídlo Zdeněk
12/1985 – dosud Děták Miroslav

Lékařská genetika

1/1983–10/1996 Čutka Karel
11/1996 – dosud Kantorová Eva

Patologické oddělení

2/1936–1/1952 Barták František
1/1952–6/1953 Schmidttová Marie (pověřena vedením)
6/1953–9/1971 Šebek Alois
12/1971–12/1987 Holý Václav
1/1988–5/11 Přádná Jana
9/11 – dosud Vítková Pavla

Radiologické oddělení

1/1953–11/1955 Svoboda Milan
12/1955 Bárta Miloslav (pověřen vedením)
1/1956–5/1987 Bárta Miloslav
6/1989–4/1997 Kasalová Danuše
4/1997 – dosud Lhoták Petr

Soudnělékařské oddělení

9/1964–4/1966 Krtička Miroslav
(1966–1974 spojeno s Patologickým oddělením)
9/1974–1/1997 Sekyra Václav
2/1997 – dosud Vorel František

Transfuzní oddělení

2/1949–1/1951 Paloušová Zdeňka
1/1951–10/1951 Dobrý Eduard
10/1951–9/1952 Kulich Vladimír
10/1952–6/1981 Paloušová Zdeňka
7/1981–12/1992 Švanda Miloslav
1/1993 – dosud Biedermann Petr

LABORATOŘE

[Původně součástí prosektury, později vedeno jako Oddělení klinické biochemie (Centrální laboratoře)]

2/1936–12/1951 Barták František
1/1952–4/1956 Dudek Jaroslav

Klinická biochemie

4/1956–12/1979 Vyhnánek Jan
2/1980–11/1996 Klouda Miroslav
12/1996–12/2005 Verner Miroslav
08/2002 – součástí Klinické biochemie se stává laboratoř nukleární medicíny

Bakteriologie

1956–1957 provádí vyšetření KHES Tábor a Vojenská nemocnice,
1957–6/1991 vedeno jako mikrobiologický odbor Krajské hygienické stanice při KÚNZ
5/1957–4/1989 Potužník Vladislav (zkrácený úvazek)
5/1989–6/1991 Kramář Radim

6/1991–12/1997 Hausner Oldřich
12/1997–4/2005 Žampachová Eva
5/2005–12/2005 Balejová Magda

Imunologie

(Do 6/1991 pod KHES při KÚNZ, poté pod Nemocnicí)

4/1971–2/2001 Roch Petr
3/2001–12/2005 Žampach Pavel

Klinická hematologie

[Vznikla v roce 1980 odloučením od 2. Interny
(osamostatněním bývalého ordinariátu)]

2/1980–2/1997 Holečková Marie
2/1997–12/2005 Vonke Ivan

Parazitologie a mykologie

7/1964–12/1996 Kadlčík Květoslav
1/1997–12/2005 Mallátová Naděžda

Virologie

7/1991–1/1992 Kramář Radim
2/1992–12/2005 Žampachová Eva

Od 1. 1. 2006 vznik úseku Centrální laboratoře,
všechny laboratoře jsou přestěhovány do jedné budovy
s centrálním příjmem vzorků.

Ředitel úseku: Miroslav Verner

1/2006 – 8/2009

Sekce I:

Laboratoře lékařské mikrobiologie – Mallátová Naděžda
Laboratoř bakteriologie – Balejová Magda
Laboratoř parazitologie a mykologie – Mallátová Naděžda
Laboratoř virologie – Žampachová Eva

Sekce II:

Ostatní laboratoře a obory – Verner Miroslav
Laboratoř hematologie – Vonke Ivan
Obor lékařská genetika (ambulance) – Kantorová Eva

Sekce III:

Multioborové laboratoře a logistické činnosti – Kašparová Marie
Laboratoř klinické chemie – Kašparová Marie
9/2006 – součástí Laboratoře klinické chemie se stává část laboratoře
Soudnělékařského oddělení (soudní toxikologie),
čímž vzniká
Pracoviště klinické a soudní toxikologie LKCH – Gottwald Josef
Laboratoř molekulární biologie a genetiky – Scheinost Ondřej

9/2009 – 9/2012

Změna organizační struktury CL, dochází ke zrušení
sekcí I–III, jednotlivé laboratoře a ambulance lékařské
genetiky jsou přímo řízeny ředitelem úseku CL.

10/2012 – dosud

Laboratoř klinické chemie – Kašparová Marie
Pracoviště klinické a soudní toxikologie – Gottwald Josef
Laboratoř hematologie – Vonke Ivan
Laboratoř imunologie – Žampach Pavel
Laboratoř lékařské mikrobiologie – Balejová Magda
Pracoviště bakteriologie – Balejová Magda
Pracoviště parazitologie a mykologie – Mallátová Naděžda
Pracoviště virologie – Žampachová Eva
Laboratoř molekulární biologie a genetiky – Scheinost Ondřej
Ambulance lékařské genetiky – Kantorová Eva

ZRUŠENÁ ODDĚLENÍ

Protetické oddělení

7/1964–2/1967 Karel Plavec
(ordinariát při ortopedii)
2/1967–3/1968 Kuneš Josef
(ordinariát při ortopedii)
4/1968–7/1980 Bůžek Jan
7/1980–12/1994 Čížek Karel
(V roce 1995 sloučeno s rehabilitačním oddělením)

Tělovýchovně lékařské oddělení

3/1959–5/1991 Novotný Ladislav
5/1991–11/1992 Beneš Pavel
12/1992–4/1995 Stašková Olga

Dorostové oddělení

1/1966–4/1966 Pešková Kamila
5/1966–12/1986 Mašek Zdeněk
1/1987–9/1988 Šípová Ivana
10/1988–3/1991 Mašek Zdeněk

Obor funkční diagnostiky

(Založen při plicním oddělení)
2/1980–4/1995 Franc Zdeněk

Posudkové oddělení

(Zrušeno v rámci reorganizace nemocnice k 31. 12. 1992)
5/1991–12/1992 Vaniš František

POZNÁMKY A ZDROJE

- 1 KADLEC Jaroslav: *Špitál sv. Václava v Českých Budějovicích*. Acta regionalia 1970–1971, s. 65–76.
- 2 ČERNÝ Jiří, ŠMAJCLOVÁ Diana: *Dějiny českobudějovické nemocnice*. Nemocnice České Budějovice, a.s., s. 31–35, ISBN 978-80-230-9471-1.
- 3 VURM Vladimír: *Ještě trochu z historie naší nemocnice*. Nemocniční zpravodaj č. 2, 1992, s. 4–5. Vyd. Nemocnice s poliklinikou III. typu v Českých Budějovicích.
- 4 Nemoční zpravodaj č. 4, 1997, s. 2. Vyd. Nemocnice České Budějovice.
- 5 PECHA Miloslav, VONDRA Václav: *Českobudějovicko v době nacistické okupace a osvobození 1939–1949*. Vlastním nákladem, České Budějovice 2006, s. 194–195.
- 6 Návrh na propůjčení státního vyznamenání „Řád práce“ Krajskému ústavu národního zdraví v Českých Budějovicích, zpracovaný Zdravotnickou komisí JČKNV a Krajským výborem odborového svazu pracovníků ve zdravotnictví. Archiv Lékařské knihovna Nemocnice České Budějovice, a.s.
- 7 ŠOTOLOVÁ Marie: *Doktor s odvahou vzít na sebe diagnózu*. Nemocniční zpravodaj č. 1, 2010. Nemocnice České Budějovice, a.s., s. 26.
- 8 www.kardiocentrumcb.cz
- 9 Vojenské hodnosti jsou uváděny tak, jak byly uvedeny v rozkazech při jmenování velitelů. Později mohly být změněny povýšením nebo odebráním hodnosti.
- 10 Zpracováno s využitím rukopisu ČERNÝ Jiří, ŠMACLOVÁ Diana: *Dějiny českobudějovické nemocnice*. Uloženo v archivu Nemocnice České Budějovice, a.s.